

ELŐFIZETÉS

BELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
—
VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.
—
HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fill.
—
Nyitóliter ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1906.

KARLOS SZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Szerda, június 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérelkek: Jaj, de rossz gazdagnak lenni!
Bécsi politika Horvátországban.
A haditengerészet milliói.
Az aradi Neuman-cég és a szeszkeres.
Vilmos császár és a magyarok.
Tankönyv-háború.
A sakkmeister tragédiája.
József főherceg beiktatása.
Játék a fegyverrel.
Budapest új főpolgármestere.
Betrány a maki színházban.
Fejérvári báró tolvajai.
Egy aradi ékszerész bűnperei.
Csarnok: Leila sorsa. Írta: Nyáry Albert báró.

Jaj, de rossz gazdagnak lenni!

Arad, június 19.

Ha már hasonlattal kell kezdeni ezt a cikkelyt — és a komolyságok emez öregbetűs rovatában már alig lehet ezt a szokást elkerülni — nyuljunk egyszer a vászonországok és deszkabirodalmak zsi-bongó életébe, annak szájhagyományai és krónikás epizódjai közé. Volt ugyanis Aradon vagy másfelé évtizednek előtte egy kiváló színész, a ki azóta az országnak egyik, divatoknak alá nem vetett, komoly mestere. A művészt Aradhoz nemcsak a szerződése kötötte, hanem a családi kötelességek is. Itt élt a művész apja is, egy tipikus öreg ur is, a ki ép olyan kifogy-

hatatlan szenvedélyvel lelkesedett a fia művészetéért, mint a minő haraggal kitagadta, mikor az apai tilalom ellenére színészek bitangolt el. A premiéreken, nevezetesebb estéken az apa állandóan a színpad mögött volt, hogy közvetlenül élvezze fia nagyságát. Es egy ilyen forró estén, a mikor a művész játékába nyílt színen csapkodtak be a taps-hullámok, — a fölönvasközben, úgy mondják, ezt kérdezte az apa a művésztől: „Mondd csak, fiam: jól tapsolnak?” A mire állítólag a művész ezt mondta volna: „Jól is, meg eleget: de még se úgy, a hogy én szeretném...”

Most következik az adomának applikációja.

A jelenlegi kormány nincs megelégedve az országgal. Az ország még mindig osztatlanul szórja feléjük a megelégedés tavaszi rózsáit. Az örök elégedetlenség szellemei, meg azok, a kik Wekerle szerint előre eszkomptáltak elégedetlenségük hosszú lejáratu váltóját, hiában igyekeznek szépséghibákat keverni a kormány és pártja körül. Nem baj, hogy a bécsi inzultus elégtétel nélkül maradt. Emóciót nem keltett, hogy a hadügyi milliárdokat egy Szemere Miklós hidegvérrel szavazták meg. S rossz néven nem veszik azt se, hogy Goluchovskit, oly festői nekigyürkőzések után, élni hagyták,

sőt elfogadják a vacsoráját is. Bizony, a hol a szép remények kankalinjai oly bőségesen nyílnak, ott nem tud teret hódítani se a kétkedésnek tüskéje, se a gunysáskája. S a jelen való kormány működéséhez még sokkal több remény bogyozódik, mint a mennyi már szétfoszlott. Minek zavarni az elégedettséget, miért sokkalni a tapsot?

S a taps módjában mégis hiba lehet, mert a kormány panaszkodik. Az ország nem jól tapsol, vagy legalább is nem úgy, a hogy a kormány akarja. Igen, mert a mikor az egyik percben a kezét tapsra üti, a másikban azt kérően nyújtja előre.

A kormány félhivatalosában ma zokon veszik azt a vége-várhatatlan küldöttség-járást, a mely nem hagyja nyugton a minisztereket. Hajnal hasadásától estnek pirkadtáig küldöttség, csupa küldöttség. Es mennyi mindent kérnek! Az egész kontinensen nincs annyi vicinális, egyetem és vashid, bábaképző és kaszárnya, a mennyivel ezeket ki lehetne elégíteni. A félhivatalos ebből az ország gazdasági gyöngeségét, gyámoltalanságát olvassa ki, s azt mondja: hát mindent a kormány csináljon?

A beválthatatlan reményekkel teli bizalom kétségtelenül rosszul eshetik a kormánynak, meg a pártjának. S joggal

A harmadik.

Hívjuk Edennek
A falut, — a hol álmódva élek
S noha még nem sejték,
Hogy mi a vétek:
Már küzködtek, féltek
Mig sóvár ajkuk szomjasan égett!

Es sirtak éjszaka...
De nappal hangosan dalolva, kacagva,
Onmagukat és egymást csalva
Járak a mezőt.
Hisz nem tudták ők,
Hogy e szívot zavaró
Igazatos rejtelem:
Az ébredni vágyó
Tiszta szerelem.

De jött a harmadik:
Egy éjszemű férfi,
A ki nem habozik,
Nem fél, — hisz nem kérdi:
Szabad e az ölelés, a csók?...
Merészen lehajol
Az égő leányajkhoz,
Reálforr a szája,
Perzselő a láza
S lankadnak erőtlén
A gyöngén ellenkező
Bágyadt kis kacsók...

Mert a csókgerjedelem
Hevében gyuló érzelem:
A szenvedélyes szerelem!

Zalay Mész.

A hajó, meg a sziget.

Írta: Alba Nevis.

A hajó neki vágott a tengernek; életerős, kalandokat vágyó, fiatal hajó volt, virágokkal és reménységekkel megrakodva s most indult frissen az utnak. A tenger pedig sima és bárszonyhullámos, akár a legkékebb asszonyi szem és csupa locsogó, meghitt ujjongás; csupa hála és csók.

A nagy hajó néha meg-megállt kicsiny, bívogató, zöld szigetek mentén; magálit egy percre, két percre, tűnődött, tétovázott és azután tovább uszott. Ki nem kötött sehol: Várt, hogy elérj az azt a nagy, szépséges szigetet — álmai szigetét — ahol özönével várják a gyönyörűséget, ahol díszmúra terem az elképzelhetetlenül finom és buja virág, ahol örök tavaszok napja fényeskedik s ahol megpihenni minden jónál jobb, minden szépnél szebb...

Annuskából Nini lett. Valamelyik bolondos fiu keresztelte el így: Nini... De édesen s szeretettel mondvá, valósággal muzsikált ez a furcsa kis név s valósággal végigizzott a szivarfüstös redakción, ha az asszálók valamelyik boglyasfejtű Titánja elcsóhajtolta.

Es Nini jött-ment, legtöbbször kacagva és zűszavart csinálva a szerkesztőségi asztalok között. Intim és ép ezért szörnyen izgató jácint illatot lehelték kalapja virágai és redőtlen ruhájának felségesen tapadó szövete.

Nini édes lány volt, de változó és rejtélyes egyben: a haját páratlan napokon szőkére pude-

rezte; csudálatosan bágyadt kalászszerűre, minden froutok és hullámok nélkül, a legvérlázítóbb, legraffináltabb simasággal és ehhez a szők séghez fekete kalapot viselt a Laila Rembrand, puhán csiklandozó tollakkal, azonkívül talpig fekete ruhát, szövevényeset és tapadót, seelymes csipkével a keble és a vállai táján, hogy álduzzadjon rajta a hó; a fehér hó, a forró hó!

Máskor azonban jött a Laila de Violette essence ben áztatott, kávészínű barna és fényes, mély hullámokban pompázó frizurák napja. Ilyenkor egy halom szín volt a lány: fehér vagy rózsás batisztban; a cipője cukorsütemény, a kalapja remegő hab és szálló fátyla maga a tavaszi fuvalat. Egészben véve azonban mégis és leginkább egy virágaborult, bő termést ígérő májusi gyümölcsfához hasonlított.

Es a fiuk körülállották és nézték forró kíváncsisággal, mámoros szemekkel, száraz leheltetük bűnösen szájt felé. Es Nini kacagott és szürke szeméj, kerek alakja valóságos o glát ülték a diadalban, de kivonta kezükből a kezét, ha erősen megszorították és elcsúszadt, ha szemérmelen szó érte a fülét.

A fiuk pedig nagy, tehetetlen bosszúságukban hirdették, hogy e kacagó színes és fiatal leánynak, aki valóságos Himnuszait írja a vágyak és gyönyörök nagyszerűségének, nincs szíve és sincsenek vágyai.

Nini rötta a maga életutját, a virágosat és simát, melyen nem volt se sár, se göröngyök. Hallatta a nevetését és forró piros versek írása közben fehérén és hidegen várt. Várt, ép oly

mondja, hogy utóvégre, ez a kormány bárminő nagy is különben, csodatevő és mindenható erővel nem rendelkezik, hogy az ország összes vágyait betöltsse. Dolgozzék tehát kiki magáért. Kaparjon a kurta, neki is lesz, — kaszárnyája meg új állomása.

Ez igaz. De ezzel nem fogják lecsön-desíteni azokat az éheseket, a kiknek türelmetlensége a küldöttségek hangján sivít ki. Mert ezeket a multban másként szoktatta ép a most uralkodó párt. Azt mondta: mindennek a kormány és a rendszer az oka. Minden rosszat, a mi bekövetkezik és jót, a mely elmaradt, a kormányok hibájára vezettek vissza. S azok a kormányok hibásak is voltak bizony-nal, még az is, a melynek a mostani minisztereinek volt a feje. De most, a mi-kor ők, a régi kormányok bűneit hirtetők és az új kor boldogságát jövendőlk, csináltak kormányt: mért csodálják, hogy a nép, az ő szavuk után indulva, min-dent a kormánytól vár és kíván? A kor-tesbeszédre és zengő programokra szőtt ígéret úgy hangzott, hogy mihelyt ők ke-rülnek felül, minden másképpen lesz és minden beteljesül, a mi beteljesülésre vár. Mért haragszik tehát a kormány a kül-döttségre, mért veszi rossz néven, hogy mindezt olyan komolyan vették?

Ellenzéki pártok, a melyek lesztek: jegyezték meg ennek a kelletlen taps-nak és rosszul eső bizalomnak morálját. Nincsen az a könnyelmű fiatal ember, a ki valamikor szenvedő váltóképes ne lenne. Ne irjatok alá váltókat derűre-bo-rura; mert, akármilyen hihetetlennek tet-szik is, egyszer bekövetkezhetik az, hogy fizető sorban lesztek, s a zsírált váltók beváltását követelik rajtatok. Ne bánjatok olyan könnyen az ígéretekkel, a melyek arra a terminusra szólnak, hogy: majd ha gazdagok lesztek. Megeshetik veletek is, gondtalan fickók, a mi a független-ségi párttal megsetett, hogy most azon panaszkodik: jaj, de rossz gazdagnak lenni!

Bécsi politika Horvátországban.

(Beccapják a magyarokat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 19.

A horvát országgyűlés tudvalevőleg el van napolva, de már megvan a munkaterve a de-legációk után való ülésre. Zágrábból jelentik, hogy a horvát tartománygyűlés a delegáció befejeztével július elsőjén összeül és három ujjonnan kidolgozott törvényjavaslatot fog tár-gyalni, még pedig az esküdtbírók vizitio-jára, a bírói függetlenségre és a választások tisztaságára vonatkozó. Ezt a három törvény-javaslatot valószínűleg en bloc fogja az or-szággyűlés elfogadni. Ha az idő megengedi, az új sajtótörvényjavaslat is tárgyalás alá kerül.

Szóval: a horvátok egymásután váltják valóra azokat a koncessziókat, melyeket a ma-gyar kormány és a magyar nép támogatásával és nagylelkűségéből megkaptak. Sajnos azon-ban: mindezek ellenére mindaddig nem látjuk az ellenértékeket, nem látjuk azt, hogy a horvá-tok most már hozzásimulnának a magyar ál-lamesszméhez.

Budapestben a horvát delegátusok egyike, *Drohobeczký* püspök, — az egyetlen, aki magya-rul tud — gyakran, nagyokat és szépeket sza-val a magyar hazához való hűségéről, odalenn Zágrábban azonban nem tud megalakulni egy olyan többség, amely a Magyarországgal tör-tént kiegyezéshez hű volna és ehhez ragasz-kodnék.

A rezolucióisták összeegyeztethetők tart-jik a magyar állam iránt való lojalitással és a hozzájuk fűzött várakozásokkal, azt, hogy még mindig egy követ fűznek *Starcevicsekkel*, a magyar államesszme esküdt ellenségével, azok-kal a politikusokkal, akik fonhangon hirdetni merik, hogy nekik nem Budapest, hanem *Bécs fele fordul a tekintetük* s onnan várnak minden üdvöt és boldogulást.

Hát ez nem járja.

Ziebreágni az előzőket és adósnak ma-radni az ellenértékkel: olyan politika, melyet a koalíció által dédelgetett kedves horvátoktól a magyar képviselőháznak nem szabadna eltűr-nie. Es ha úgy mennek a dolgok tovább is, a hogy megindultak: igen hamarosan szűnetnek

keli beállania a Magyarország részéről kilá-tásba helyezett koncessziók végrehajtása terén.

Amikor egy volt osztályfőnök a horvátok tapsai között vonulhat be a *Starcevic*-pártba és nyíltan és megtorlás nélkül hirdetheti a *bécsi politikának egyedül üdvöztető voltát*: akkor Magyarországnak gondolkodóba keli esnie a felett, vajjon elhorvátosítsa-e a magyar állam horvátországi hivatalait, vasutait és *kiszárla-gosságot adjon-e a horvátoknak az állami hiva-talokban Horvátország területén*, még akkor is, ha ezek a horvátok nem tudnak és nem akar-nak tudni magyarul.

A haditengerészet milliói.

Az orosz-japán háború tapasztalatai.

(A delegáció tárgyalásából.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 19.

A magyar delegáció tengerészeti albi-zottsága ma gyorsan végzett a haditenge-részet millióival, amelyeket természetesen épp úgy megszavaztak, mint a száraz-földi hadsereg százmillióit. A bizottságban *Thorotzkay* Miklós gróf elnökölt és *Mailáth* József gróf előadó ismertette a tengeré-szeti költségvetést, amelynek emelkedő tételeit főleg az orosz-japán háborúból meri-tett tapasztalatok okozták.

A költségvetés egyes tételeihez *Okoli-csányi* László, *Szabó* István és *Kmety* Ká-rolly szölettek részletesebben, főleg az orosz-japán háború tengeri ütközeteiből merített tapasztalatokat firtatván. Felpa-naszolták azt is, hogy a haditengerészet-ben egyáltalán nem érvényesül a magyar-ság, sürgették a fiumei hajógyárat és *Kmety* a „magyar flottát.” *Montecuccoli* gróf tengernagy felvilágosításainak ve-leje pedig az, hogy az elavult régi hajók pótlására jövőre még sokkal több millió fog kelleni.

Erdekes epizódja volt az ülésnek, hogy *Nikolics* Vladimir horvát delegátusnak meg-engedték a német beszédet, mert a hor-vátot nem értették volna meg.

bolond, türelmes várakozással, mint ahogy szürke, szemérmes polgárleányok szokták violás ablakaik mögött.

Ekkor ismerte meg Thormával: Thor-ma neves ember volt, a tolla új, nagyszerű és merész, a témái pedig furcsák és sokatlanul mélyek. Azonkívül feltek is tőle, mert a hit-vány kis acélszerszámmal olyanokat sujtott né-ha, hogy bőségesen serkedt nyoman a vér, meg a köny. Asszonyhistóriákban s nem ép dicső és zavaros pikantériákban is emlegették sűrűn a nevét. És Nini, mikor megismerkedett vele, azt gondolta:

— Végre egy ember, aki nem amazok kö-zül való, aki nem hasonlít senkihez! Aki egye-dül áll s ép olyan felelmes, ép olyan egész és érthetetlen, mint maga az Isten!

És egy pillanat alatt beleszeretett Thormá-ba, ép oly vakon és becsületesen, akár egy os-toba kis polgárleány.

Erről azonban nem tudott senki. A versei izzóbbak lettek, még türelmetlenebbül csapdos-ta bennük megkötözött szárnyait a vágy s fékte-lenebbül és merészebben kalandozott el amaz ismeretlen tájakon a lelke. És ekkor divatba jöttek a versei; álmodó leányok, új gyönyöröket hajhászó legények lihegve és fulladozva falták a Himnuszokat. S könyve, a „Piros hőnyv” diadalmasan, pillanatra lepte el a könyvesbol-tok ablakait.

Thorma pedig — nem tudni, sejtett-e va-lamit mindebből — sohase beszélt a leánynak se versekről, se másfajta írásokról; mintha a betűvetés mesterisége teljesen idegen lenne ne-

ki. Eüldögélt az egyszerű kis szobában, melyben mindössze egy íróasztal volt, egy szék, még egy karos bársonydivány. U az íróasz-tala előtt, szivarozva, a lány meg szótlanul, a diványon.

Thorma — hogy a külsőjéről is ejtsek szót — nagy, erős legény volt, a feje kedvesen ke-rek és a szemel szépek. Álmataagok. Ezzel az álmataag szemével mindig belefogózott a lány tekintetbe és szótlanul vallott.

Néha azonban beszélt is, csak ritkán, ha valami nagy mondanivalója akadt.

— Nini! — szólott most csendesen, ne-hogy a künnjárók hallják. Szeretnék magával végre ti-ztába jönni. Ismerem a nőzet, de ma-ga bosszant! Én nem tűrök rejtélyeket... Maga egészbe véve egy igérvény; a két kiabá-lóan beszédes szem, a redves ajkai, meg a teste, minden porcikája...

A leány nevetni próbált:

— Mások is mondják!

— Igen, de a viselkedése, a beszéde, meg a tettel folyton cáfolnak. Mit jelentsen ez?

A leány tovább mosolygott:

— Nem tudom, mindenki kérdez...

— Lehet. És ők tán hisznek is magának.

En ellenben nem hiszek. Én állítom, hogy a maga élete egy hazugság! A szemel és az aj-kai igazat beszélnek, amikor — hallgat. Ami-kor nem kacag és nem tiltakozik, csak leheli magából azt a végtelen életszomjat és sóvársá-got, amit beleoltott a természet s amit maga nagy bünyösen leigáz.

A leány megrettent: Így nem beszéltek

még hozzá, a kedves, udvarias és titokban dühöngő fiuk. Senki. Ez az ember az első, az első!

A divány sarkába huzódott s a földet néz-te, a szerkesztőségi szoba szőnyegtelen, rosszul vikszolt padját.

— Igazam van-e? — d. ad. maskodott Thor-ma, azután letette a szivarját a tintatartóra s odaült közel, a leány mellé:

— Igazam volt-e? kérdezte még egyszer.

Nini: elkapta a nagy, dacos természet, próbálta előszedni a kacagását, az izgató, üres, lélektelen kacagást és ingerkedett, ahogy a többivel szokta:

— Nincs igaza! Nem találta el! És külön-ben is mért avatkozik az életembe?

Thorma nem szólt, hanem hirtelen erővel magához rántotta a fejét és nagy, lihegő, győ-zedelmes csata után csókolva forrt a leány ki-gyuladt ajakára.

Mikor aztán Nini, a keztyűjét huzva, haza felé készülődött, már erősen kijózanodva beszélt hozzá a férfi:

— Látja, nem szabad azt hinnie, hogy ki-vétel, rejtély. Leány, ép, mint a többi. Ebből, vagy abból a fajtából való, de okvetlenül sab-lon! Kivételek csak a férfi élete lehet, ez az ön-álló, magvas és küzdelmes élet. Nézze; én hajó vagyok, nagy utakat járó, örvények között tekergő hajó, aki egyedül és büszkén szelem az Eget tengerét és küzdök a veszélyekkel és dacolok az árral.

... Régóta keresem a szigetet, ahol kiköthet-nék, ahol édes lenne a pihenésem. És talál-

Az új hajók és az orosz-japán háború.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság tengerészeti albizottsága ma délelőtt 10 órakor *Thorotzkay* Miklós gróf elnöklése alatt ülést tartott, amelyen megjelentek a közös miniszteriumok részéről: *Montecuccoli* Rudolf gróf tengernagy, *László* Elemér korvetkapitány, *Helieparth* János tengerészeti vezérhadbíztos, *Schwarz* Konstantin és *Müller* Frigyes sorhajókapitány; továbbá *Burián* István báró közös pénzügyminiszter és a magyar kormány részéről: *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter, *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter és *Zichy* Aladár gróf a király személye körüli miniszter.

Elnök az ülést megnyitván, *Majláth* Géza Géza gróf előadó ismerteti a közös hadügyminiszterium tengerészeti osztályának költségvetését. Az 1906. évre szóló összes előirányzat 30 897 410 K., amely 1,950,000 K-val magasabb, mint a tavaly megszavazott 28,947,410 K.

Az emelkedésnek legfőbb tételei három főcsoportba oszthatók. Az egyik a légénység létszámemelésé folytán keletkezett. A második az 1905. évi költségvetésben tüzetesen megindokolt nagyobb mérvű köszönbeszerzések által idéztetett elő. A harmadik végre az orosz-japán háború tapasztalatain alakuló nagyobb mérvű lövőgyakorlatok rendszeresítése folytán állott elő. A több lövő gyakorlatok folytán a gyakorló lövészek szaporítása, az ágyuk gyorsabb elhasználása folytán pedig a tartalékcsovek és talpak beszerzése sürögösen vált szükségessé.

A hadi tengerészet újabb építéseiire vonatkozólag kiemeli, hogy a legutolsó épülfélfben lévő 10 600 tonnás csatahajókból az 1903-ban vízre bocsátott *Erzherzog Karl* készen van, az 1904-ben vízrebocsátott *Erzherzog Friedrich* pedig rövidesen elkészül. A tavaly vízreeresztett *Erzherzog Ferdinand Max* építése is előrehaladt stádiumban van. Angolországból egy torpedó jármű: a *Huszár* és egy torpedonaszád: a *Kaiman* megrendeltetett. Ezek már hazaérkeztek és mintánul fognak szolgálni a belföldi gyárakban építendő hajójárművek részére. Az új uszó medence is elkészült és máris használatban van.

Végül kérdést intéz a haditengerészet parancsnokságához abban a tekintetben, hogy a

tam már ezret, találtam többet is. Mind csalt, mind hivo atott, de egyiken se kötöttem ki, mert egyik se volt az igazi, amely után én vágyódtam és jártam; a virágos, a gyönyörű, az egyetlen...

Azután átölelte még egyszer a leányt és megcsókolta sokkal forróbban és hosszabban; úgy, hogy ez tántorogva ért le az utcára s egész éjszaka a csókról álmodott; az elsőről, az egyetlenről... meg a hajóról, mely egyenesen sietve jó felé s megpihen ezer viruló virág között. Thorma pedig odafönn neki látott az irásnak; irt, irt, kusza, sietős betűkkel és eszébe se jutott többé a csók.

Ejfel felé azután elment a kocsmába és ott muzsikaszó mellett elgyönyörködött hajnaton, szassziros leány pirosra festett arcában. Tak, tájt hazament, fáradtan, összetörve, megfáradt térddel; lefeküdt, elaludt és a mély, nyugvó alvásában nem ért rá immár álmodni a csókról, se szerelemről...

A hajó meséje: a nagy tromba hajó, mely kopáran, virágtalanul és reménytelenül bolyong az Élet kegyetlenül csapkodó vizén. Es eléri a szigetet, melyen özönével várják a gyönyörűségek, ölszáma az illatos virág, de este van, mire odaér, bus, sötét alkonyat s a roskadt, törődött hajó — nem ismeri fel álmai szigetet s fáradtan, céltalanul uszik mellette el.

legutóbbi orosz-japán háborúnak tengeri hadjárata és ennek legkimagaslóbb mozzanata, a *csuszimai ütközet* mily befolyással lesz a hajóépítés és a fegyverkezés terén és minő tapasztalatokat merített a haditengerészet vezetősége ezen legutóbbi eseményekből? A tenger alatt járó naszádoknak kérdése minő stádiumban van? Foglalkozott-e a tengerészeti vezetőség e kérdéssel? Ha igen: szándékozik-e az ilyen járművek építését nálunk is elrendelni?

Ezek után kéri először, hogy az albizottság a tengerészeti költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben fogadja el.

Szabó István utal a legutóbbi orosz-japán háború tapasztalataira és kérdi, vajjon ezeket nálunk megfelelőképpen értékesítették-e? A következő kérdéseket intézi ezután a tengerészeti vezetőséghez:

1. Elégséges erőt képes-e kifejteni a flottával annak mai állapotában háború esetében, a partvédelem hatásai biztosítása érdekében?

2. Képes-e kereskedelműnknek háború esetén megfelelő védelmet nyújtani?

3. A jelenleg felállítandó u. n. „Erzherzog” osztályu csatahajóink megfelelnek-e a mostani modern követelményeknek?

A „magyar flotta.”

Okolicsányi László rámutat arra, hogy a hadi tengerészetben legkevésbé jut kifejezésre a paritás elve. A költségvetést csak a mostani politikai helyzetre való tekintettel szavazza meg. Kérdi, van-e a tengerészetnek kész flotta terve a flotta továbbfejlesztése tekintetében? Nem helyesli a 10.000 tonnás típusnak szaporítását, mert a japán-orosz háború is igazolta, hogy csak a 16—18.000 tonnás hajók válnak be a nyílt tengeri ütközetnél. Ujabbban Amerika, Anglia és Franciaország is ilyeneket készített. A partvédelem szempontjából a kisebb cirkálók és különösen a torpedó hajók bírnak fontossággal, valamint az aknák és a tenger alatt járó hajók. Kérdi, hogy az utóbbiaknak tanulmányozása mennyire haladt és milyen stádiumban van az 1904-ben bejelentett fiumei torpedó-gyár ügye?

Szabó István felel, hogy *Montecuccoli* gróf tengernagy, a *Neue Freie Presse*-ben a haditengerészetet mint osztrák hadi tengerészetet említette. Ha ez igaz, kíváncsnak tartaná, hogy olyan faktor, mint haditengerészetünk vezetője, ne használjon ilyen kitételeket.

Kmetz Károly: A haditengerészet mai szervezete mellett teljesen ellentétben áll az u. n. 67-es alappal. Nem tesznek eleget azon törvényes követelménynek, hogy a magyar honosokból külön magyar matrózcsatályokat alakítsanak. Nincsenek magyar légénységű és magyar tisztikaru hajók és hajó-osztályok és így egyáltalában nincs magyar flotta, mint az egész osztrák-magyar flotta kiegészítő része. Nincs megfelelő arányszám a magyar honosági tiszteknek és tiszt-jelölteknek a fiumei tengerészeti akadémiába való felvételénél. Még inkább mint a szárazföldi hadseregnél, hiányzik itt ugy lényegben, mint formában a paritás. Ez főképp a mult delegációk büne, de elvárja, hogy haladéktalanul intézkedések tészenek, hogy létesíthessék a magyar állam haditengerészete: a magyar flotta, mint az osztrák magyar flotta kiegészítő része.

Horvát, aki németül beszél.

Nikolics Vladimir felszólalása előtt szóba került a tárgyalási nyelv kérdése, hogy megengedtetik-e neki a német nyelven való felszólalás?

Kmetz Károly szerint udvariassági tekintetek fitten mellőzendők. Kéri Nikolicsot, hogy a horvát nyelvet használja inkább.

Okolicsányi László: Miután Nikolics magyarral nem tud, horvátul pedig a bizottság tagjai nem értenek, inditványozza, hogy engedjék meg Nikolicsnak, hogy németül szóljon.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter megjegyzi, hogy itt elvi és gyakorlati kérdések állanak egymással szemben. Kéri az elnököt, tegyen az elvi és törvényes álláspont séríthetlenségére vonatkozólag oly nyilatkozatot, mely kizárja, hogy az ettől való kivételes eltérés precedenst alkothasson, a horvát delegátusnak pedig kivételesen engedjék meg, hogy oly nyelven fejezhessen ki magát, melyet az albizottság tagjai megértenek és a melyet ő használni kíván.

Ezután Nikolics Vladimir németül mondta el megjegyzéseit a költségvetésre és a horvát érdekek figyelembe vételét hangoztatta.

Eitner Zsigmond a paritásnak minden irányban való keresztülvitelét óhajtja. Kifogásolja, hogy alig van magyar nevű hajó. Intézkedést kér, hogy a hajók elnevezése a kvóta arányában magyar legyen.

Zichy Ágost gróf tájékoztatást kér, hogy az új építkezések mennyire haladtak előre?

Montecuccoli válasza.

Montecuccoli gróf tengernagy az en kérdésben nyilatkozik, hogy milyen tapasztalatokat szereztünk a japán-orosz háborúban és miként alkalmaztatnak ezen tapasztalatok a haditengerészet fejlesztése terén? Részletes felvilágosítást ad a modern flották csatahajóiról, cirkálóiról és torpedóiról. Ami az Okolicsányi által fölített azt a kérdést illeti, hogy a 120 millió koronás rendkívüli hiteltől milyen építkezések történtek, megjegyzi, hogy ennek a hitelnek rendeltetése csak az volt, hogy a már készülőfélben lévő hajók és az azokra vonatkozó beszerzések gyorsabb ütemben létesüljenek továbbá, hogy a torpedó flottilla elavult járművei pótolassanak. De a legközelebbi jövőben szükségessé fog válni, hogy a már mintegy husz év előtt készült és minden tekintetben elavult *Kronprinz Rudolf*, *Kronprinzessin Stefanie* és *Tegethoff* csatahajók részére pótlóépítmények költségeinek megszavazása kéresek az országos bizottságtól. Okolicsányi azon kérdésére, hogy a Fiumében létesítendő hajógyár mennyiben fog részesedni a haditengerészet megrendeléseiben, kijelentheti, hogy ha ez idejekorán megkezdheti az építkezési munkálatokat, akkor hat torpedó-zuzó és tíz torpedó naszád építkezésével fog megbízatni, még pedig ugyanazon szállítási feltételek alatt, amelyek a trieszti hajógyárra nézve érvényesek.

Okolicsányi László nagy bajnak tartja, hogy a magyar faj a tengerészetnél nem tud érvényesülni.

Kmetz Károly elismeri, hogy a tengernagy teljes készséggel válaszolt a hozzá intézett kérdésekre, azonban a paritást sem látja teljes mértékben érvényesülni. A fiumei tengerészeti akadémiában például a teljesen ingyenes alapítványi helyekre csak tízenöt magyar és horvát vétetik föl, míg az osztrák császárság alattvalói közül ötvenkilencen élvezik az ingyenes alapítványi helyet. Múltányosnak tartja, hogy amennyi százalékkal a magyar állam ennek az akadémiának főtartásához hozzájárul, ugyanennyi százalék magyar vétessék föl az ingyenes helyekre. A magyar nyelv oktatását legalább minimumban kívánja biztosítani.

Montecuccoli tengernagy válasza után az albizottság áttért a rendes szükségletek tárgyalására, amelynek során az összes címekeket elfogadta s a költségvetést megszavazta.

Miután az összes előterjesztéseket letárgyalták, csütörtökre tűzték ki a legközelebbi ülés idejét. Ezen már csak hitelesíteni fogják az előadó jelentését.

Vilmos császár és a magyarok.

(Mért nem jött a császár Budapestre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 19.

Az *Echo de Paris* bécsi levelezője érdekes leleplezést mond el arról, hogy miért maradt el Vilmos császár budapesti látogatása. A tudósító szerint a németek uralkodója Bécs után Budapestre is el akart látogatni; hogy miért nem jött, azt így meséli el a párisi lap:

A német uralkodó szívesen öltötte volna fel a magyar huszárezredesi egyenruhát, hogy mielőbb elmenjen Magyarországra fővárosába és lángra gyújtsa szép szónoklataival a kedélyeket. Bécsben titokban már ki is fűrkészték az alkamas időpont bekövetkezését, amikor egyik magyar lap egy cikkével meggyújtotta a tervet. A császár vállalkozásának sikere kétséges lett és tervbe vett utazása elmaradt.

Azóta Magyarországnak Németországhoz való viszonya újból kiélesedett, mert Magyarországnak külpolitikájában a saját érdekeit is szem előtt tartja. A politikai helyzet átalakult és az érzelmeik teljesen megváltoztak. Az ő tekintetük most a Balkánállamok felé irányul, ahol jövőendő kereskedelmük és mezőgazdaságuk termékeinek elhelyezését remélik. Itt természetesen német érdekekbe is ütköznek, úgy, hogy a magyarok és németek közt a benső barátság alig lesz lehetséges; ha pedig mégis létesülne ily baráti szövetség, hosszú tartamu az sem lehet.

Ha a német császár az ősszel el fog menni Budapestre, nagyon fényesen fogják fogadni, mert a magyarok tapintatosak és vendégszeretők; de a magyar sajtó vezető lapjai tudomására fogják adni, hogy szép és lelkes szónoklatok tartására ne vállalkozzák, mert ebből fáradsága úgy is kárba vész.

Végeredményében kifejezésre is fogják juttatni a magyarok, hogy ők állást foglalnak a Németországgal való szövetség ellen, amely politikai érzelmeiben a csehek és szlávok is osztozkodnak velük. Ennek a szövetségnek nagyon elkeseredett ellenségei vannak még an udvar körében is és alig kell nagy merészség amag állítás kockáztatására, hogy alig lesz az agg uralkodónak, *Goluchowski* grófnak és a pangermánoknak annyi erejük, hogy ez áramlatot sokáig feltarthassák.

Ime, ezért zsugorodott össze az internacionális jelleggel bíró, nagy politikai eseménynek híresztelt bécsi utazás egyszerű baráti látogatássá.

Tankönyv-háború.

(Az aradi tanítók gyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 19.

Ismeretes az a küzdelem, amely az aradi tanítóság között az új tankönyv kérdésében kitört. Megosztotta a tanítóságot, az aradi tanítóságot, egyik intézménye, a *Tanítók Köre* felvette a néhai nevet és az eredmény végtelen küzdelem. Mindez miért? Mert egy szigorúan a miniszter által kiadott utasítás szerint is tanítói jogot másutt akartak gyakorolni és nem ott, hol a helye. A múlt hó 25-én nagyon sürgős volt, mert be kell jelenteni az iskolaszékeknek. Ez azonban nem történt meg.

Ugy alakult a helyzete, hogy a kir. tanfelügyelőségnek testületenként jelentik be az új könyvet és ha az engedélyezett, jóváhagyást is nyer. Így az iskolákban két tankönyvet használtak, amely körülmény anyagiilag érintette volna az egyik iskolából a másikba áthelyezett tanuló szüleit, új könyvet kellett volna vennie. Mindenesetre jobb, ha az iskolák ugyanazon

könyvet használják. Ez volt az intenciója a kir. tanfelügyelőség átiratának, amely az egyöntetű megállapodás céljából hívta ma össze a tanítóságot. Nagy számban gyűltek egybe, mert a kérdés fontossága is megkívánja ezt. Hogy mi a többség akarata, az nem lehet vitás. *Millig* József iskola tanfelügyelőhöz címzett beadványban harminchárom tanító kérte a *Kozma, Somogyi, Szöllösi és Ember* által írt könyv használatának engedélyezését. Ezek közül csupán egy tag változtatta meg nézetét, — ami különben egyéni szabadság — a többi álláspontja mellett kitart. A múltkor is igen soknak az volt a nézete, hogy mivel a többség nem kérdéses, főleges szavazással dönteni.

A ma megkísérelt egységes határozat befejezte a vitát. Most már *Vavjassy* Árpád kir. tanfelügyelő fog dönteni a hozzá beérkező testületi vélemények alapján.

A gyűlés megnyitása után *Marinkovits* Péter igazgató szolt a kérdéshez. Emeltette a tanítóság felfogását a kérdésben. Az egyik használni akarta még egy évig az *Ingusz* írlét, a másik két csoport pedig a *Kozma- és Alexander*-féle könyvek között oszlott meg. Ma a két utóbbi között kell választani. Ez nagyon könnyű. A *Kozma-Ember*-féle hivatalos engedélyezést nyert, kiváló irodalmi mű, míg az *Alexander*-féle engedélyezve nincs és azt még a leglelkesebb híve sem tagadja, hogy a mai alakjában nálunk nem használható, átdolgozott formája még ismeretlen. Ajánlja az értekezletnek, hogy fogadják el a *Kozma*-féle könyvet egyhangulag.

Szilágyi György vázolja a Tanítók Kör munkásságát a kérdésben. Nem tagadja, hogy a könyvek a fővárosi iskolák számára készültek (részt vett a székesfőváros által hirdett tankönyv-pályázaton, így a címet előlegezi magának), de dicséréttel említi meg a kiadó áldozatkészségét, mert hajlandó művét aradi iskolák számára helyi szerzőkkel (aradi tanítók) átdolgoztatni és minden óhaját a tanítóságnak figyelembe venni. Leszólja a *Kozma* féle könyvek egységes szerkezetét és főleg kifogásolja, hogy a II. sz. könyvben a tanító is mint ur szerepel. A mű előnyét valamennyi újabb könyvek között hátránynak tünteti fel.

Czobor Ottó kéri azon kartársait a szavazástól való tartózkodásra, kik a mű átdolgozásában részt vesznek. E révén ők érdekeltek.

Kováts Ferenc tiltakozik az ily érdekeltség ellen. Meggyanúsítja a *Budapesti Hírlap*-ot is, mert elismerő bírálataiban részesítette a *Kozma*-féle olvasókönyvet. Kéri a szavazást.

Czirák Márton a szavazás ellen szól. *Mohos* Ágoston pedig tiltakozik a B. H. gyanúsítása ellen. Az objektív kritika az előkelő helyen csak a mű nagy irodalmi értékét bizonyítja.

Még a gyűlés tudomására hozzák a *Kozma*-féle könyvek kiadójának azon előzékenységet, hogy az áthelyezett tanulók könyvét — nehogy a szülőknek anyagi megterhelése legyen — ingyen becseréli.

Ezután *Millig* József iskolafelügyelő elrendeli a névszerinti szavazást.

A *Kozma-Ember* féle könyvekre szavaztak: *Marinkovits* Péterné, *Grossné* Polgár Anna, *Schleifer* Antalné, *Urazics* Darinka, *Maurer* Mihály, *Marinkovics* Péter, *Kressz* Károly, *Kádár* Jenő, *Mohos* Ágoston, *Körműves* József, *Kelecsényi* Etika, *Kosztolányi* Margit, *Tibádovits* Mariska, *Czirák* Márton, *Schleifer* Anta, *Czobor* O. t., *Bokor* Mihály, *Gaal* Zoltán, *Szarka* László, *Korom* József.

A *Barna-Alexander*-féle könyvet óhajták: *Bokor* Alajos, *Lautner* Matyas, *Pareán* János, *Keresztes* Arzén, *Keresztes* Arzéné, *Weber* József, *Szilágyi* György, *Fülöp* Endre, *Balázs* Ferencné, *Tóth* Giza, *Tóth* Béla, *Sófalvi* György, *Rákosi* Flóris, *Jeney* Béla, *Pataky* Sándor, *Nagy* János, *Szöke* Antal, *Neldenbach* Sándor, *Handel* Janka, *Bérczy* Ödön és *Kováts* Ferenc.

Nem szavazott *Czeiler* Gizella, *Rubenescu* Augustia és *Ajtay* Erzsé.

Így tehát az *Alexander*-féle könyv 21 szavazatot, az *Ember-Somogyi*-féle pedig 20-at nyert. Az *Alexander*-féle könyvre szavaztak azok is, kik át fogják dolgozni és e címen érdekeltek. Vannak vagy hárman és így az *Ember-Somogyi* féle könyvek többsége ismét kétségtelen.

A tankönyv-háború megoldása pedig két-

ségtelenül az lesz, hogy minden testület az általa kért könyvet fogja használni. A kiadók pedig adják az áthelyezésnél szükséges cserepéldányokat. Ez a megoldás azonban csak akkor lehetséges, ha az *Alexander*-féle könyvek engedélyezve lesznek kellő időre, mert máskép használni nem szabad.

Különben az egész vita bizonyítéka annak, hogy a tanító egyéni jogát csorbítani nem szabad, sőt éppen annak szabadsága biztosítéka az oktatás sikerének.

Az aradi Neuman-cég és a szeszkartel.

(A megkísérelt szeszértékesítés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 19.

A magyar mezőgazdasági és ipari szeszgyárak között a német *Spirituswertungs-Centrale* mintájára, kartelt akartak létesíteni, amely nemcsak az árakra kötötte volna meg a szeszgyárakat, de az értékesítést is egy központban intéztette volna el. A *szeszkartel* azonban meggyúsult. A *P. N.* erről mai számában ezeket írja:

Több ízben rámutattunk, hogy *szeszértékesítési központ* elnevezés alatt a mezőgazdasági és ipari szeszgyárosok a *szeszkartel* akarják becsempészní. A mezőgazdasági szeszgyárosok vezetői régebben a legerősebben agitáltak a szeszkartel ellen, mert akkor még nem élvezték a kartel előnyeit. A mezőgazdák elkeseredett agitációja eredménnyel járt, mert az ipari szeszkartel megbukott.

A szeszvezérek üzleti körutjai alkalmából fölítettük a kérdést, hogy miért is dolgoztak annak idején oly kevesen a kartel ellen, ha rövidesen fölítámasztják az elhantolt intézményt, mely ellen annyi átkot szórtak. Igen érdekes, hogy a mezőgazdák részéről sokkal erősebben követelték a kartel megszületését, mint az ipari szeszgyárak részéről. Bár az érdekeit vezető férfiak részéről erősen forszírozták a kartel gyors megalakulását, egyes körök meg sem voltak hajlandók csak úgy szó nélkül követni a vezető férfiak parancsát. A mezőgazdasági szesztermelők egy része is huzódott a központba való belépéstől, nemkülönben az ecetgyárosok és a pálinkakereskedők. A kartelnak a halálos dőfést azonban az aradi *Neuman testvérek* adták meg, akik negyvenezer hektoliter kontingensükkel az utolsó pillanatban léptek vissza a *Centrale*-től. Pedig már büszkén hirdették felhivatalos és egész hivatalos jelentésekben, gyűléseken és üzleti körutakon, hogy a „szeszértékesítési központ” biztosítva van olyannyira, hogy a *Centrale* megalakulását június 15-én kimondották volna.

Az előzetes megállapodások úgy szóltak, hogy a kartel megalakult, ha 550,000 hektoliter kontingens szeszt képviselő ipari, mezőgazdasági és társulati finomító tulajdonosa csatlakozik a szövethozáshoz. Ebből a kontingensmennyiségből az ipari gyáraknak 300,000 és a mezőgazdasági érdekeltségűeknek 250,000 hektoliter kellett volna összehoznia. Ez azonban nem került, úgy hogy a kartel megalakulása — egészen — meggyúsultnak mondható. Ennek gazdasági élet minden barátja örülhet, mert a piac nem lesz kiszolgáltatva egy érdekszövetség üzleti hangulatának.

A közleményre vonatkozólag kérdést intéztünk a *Neuman Testvérek* cég vezetéséhez, a honnan a következő felvilágosítást kaptuk:

Tény az, hogy a szeszértékesítési központ terve meggyúsult, de ez nem az aradi *Neuman testvérek* cég elhatározásán mu-

lett, hanem azon, hogy a különböző szeszgyárak sokféle érdekeit nem lehetett összeegyeztetni és a tömördek kikötésnek nem lehetett eleget tenni. E miatt, a mint az előrelátható volt, nem tudott a kartelli megszűlni.

Budapest új polgármestere. Bárczy István.

(A „Sasok” veresége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 19.

Hónapokon át tartó interregnum után Budapestnek ismét van polgármestere: a székesfőváros mai rendkívüli közgyűlése 37 abszolút szótöbbséggel Bárczy István dr. tanácsnokot, a főváros közoktatási ügyosztályának vezetőjét választotta meg Budapest főváros polgármesterévé a nyugalmamba vonult Halmos János helyébe.

A mai választással véget értek azok az izgalmak és párttusák, amelyek a diszes állás betöltése körül támadtak és amelyek azt eredményezték, hogy a közelmúlt fegyvertársai: a Polónyi Géza vezetése alatt álló „Sasok” és a Vázsonyi Vilmosra fölesküdő demokraták éles szó- és tollharcot folytattak egymás ellen, a melybe kiméletlen hangon még a fővezérek is beleszóltak. A választáson, amely a demokraták és szabadelvűpártiak jelöltjének győzelmével végződött, két erős ellenfél állott szemben. És ámbár a Sipőcz Lászlóra szavazott Sasok is elismerik Bárczy István kiválóságát és rátermetségét, mai kudarcukat roppantul röstelik, mert meggyőződhetek, hogy a budapesti városházán nem mindenható a Polónyi Géza akarata.

Az izgalmas polgármester-választásról az alábbi tudósítás számol be:

Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága ma délután négy órakor Fülepp Kálmán dr. főpolgármester elnöksége alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek egyedüli tárgya a polgármester-választás volt.

Az elnöklő főpolgármester bejelentette, hogy a polgármesteri állásra három székesfővárosi tisztviselő nyújtotta be pályázatát, akiket szolgálati idejük sorrendjében akként jelölt a 45 ös kijelölő választmány, hogy első helyen Sipőcz László árvaszéki elnököt, második helyen Kun Gyula tanácsnokot, a magán-építő ügyosztály vezetőjét és harmadik helyen Bárczy István dr. tanácsnokot, a tanügyi osztály vezetőjét jelölte.

Ezután megkezdődött a szavazás, amelynek eredménye a következő:

Bárczy István	195
Sipőcz László	143
Kun Gyula	15

tak. Utot kapott és így 37 abszolút szótöbbséggel Bárczy Istvánt Budapest székesfőváros polgármesterévé választották.

Az eredmény kihirdetését lelkes éljenzéssel fogadták, amely még fokozódott, amikor a küldöttség által meghívott Bárczy a teremben megjelent és Fülepp főpolgármester üdvözlő szavaira hosszabb beszédben köszönetet mondott megválasztásáért és kifejtette a közigazgatás vezetésében követendő programját.

Az új polgármester még aránylag fiatal ember. Negyven esztendő. A fővárost tizenhét év óta szolgálja. Sokáig volt napi újság és gyakornok. 1895. januárban lett fogalmazó. Nagyobb működési körbe jutva, megmutathatta tehetségét és munkaképességét. Még ugyanabban az évben megválasztották jegyzőnek és 1901-ben tanácsosnak. Mint a pénzügyi osztály jegyzője nagy javaslatot dolgozott ki a főváros pénzügyi helyzetéről és a javítás módjairól. A sárga könyv, a melynek a városházán a javaslatot elnevezték, nagy meglepetést okozott, mert az volt az első munka, a mely nyílt őszinteséggel rámutatott a bajokra és nagy tudással sorolta föl a segítés módjait. Mint tanácsos a közoktatási ügyosztály élére került és aránylag rövid idő alatt új modern irányt adott a főváros iskoláinak és azokat lehetőleg gyakorlati irányban fejlesztette. Bárczy volt az, aki megindította a fővárosi tisztviselők adósságainak konvertálását célzó mozgalmat. A tisztviselőknek különösen nagy okuk van Bárczy megválasztásának örövendő, mert mint polgármester keresztül fogja vinni ezt az üdvös akciót, amely azóta alaposan megrekedt.

A sakkmester tragédiája.

(Pillsbury meghalt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 19.

Mialatt Osztenében a világ sakkmeisteri nagyszabású tornán versengenek a világbajnokság dícsőségéért, messze Amerikából, Filadelfiából híre érkezik, hogy Pillsbury amerikai sakkmester meghalt. Az oszteni versenyen résztvevő mestereket bizonyára megilletődés fogta el. Hisz egyik legjobbjuk, egy elsőrendű matador, az utolsó tízenöt év összes nemzetközi tornáinak egyik legkiválóbb szereplője költözött el.

Utólérte őt a sakk-zseni végzete: a téboly. Mintegy másfél évvel ezelőtt elméje elhomályosult és ekkor beszállították a filadelfiai elmegyógyintézetbe. Azóta nem érkezett róla hír és a világnak csak a haláláról szóló jelentés jutott el újra eszébe nevét.

Pillsbury a magyar Maróczy Gézával körülbelül egykorú, rendkívül szimpatikus, meleg kedélyű és ötletes amerikai ember volt. Nagyon fiatalon lett a filadelfiai egyetem tanára és Amerikának első sakkmeistere. A nagy londoni, a két párisi, az összes mantekarlói, a müncheni és a bécsi sakkturnákon diadalmasan vett részt és mindig az első győztesek között foglalt helyet. Részt vett a budapesti millenniumi sakkturnán is.

Egyáltalán a magyarokhoz igaz barátság fűzte, a néhai Charousek-nek, valamint Maróczy Gézának bizalmas, ragaszkodó barátja volt. Ez utóbbival, a kivel körülbelül egyivású játékosnak tekintették, néhány évvel ezelőtt Budapestre jött és itt a sakkegyesületben, valamint a Lipótvárosi Kaszinóban bemutatta a szimultán és a vakjátékban való példátlan bravurját. A sakkjátéknak a két fajtájában nem is volt versenytársa. Amerikában évről évre nagy díjazás ellenében üzte ezt a játéknemet: játszott egyszerre 25–30 ellenféllel, vagy pedig fejből a nélkül, hogy a sakktáblára nézne, 8–10 ellenféllel. És majd minden ilyen mérkőzésén partit nem veszített, ellenben a játszmák leg többjét megnyerte.

Ez a roppant agymunka juttatta őt tragikus sorsára, mely különben sakkmestereknél igen gyakori. Pillsbury ebbe a roppant megterhelésbe örült bele és kidőlt a sakkmesterek sorából. Emléke mint elsőrangú mesteré élni fog a sakkozók világában. Hisz nálánál csak három diadalmasabb mestert ismer a jelenkor, néhai Charouseket, Laskert és Maróczyt.

József főherceg beiktatása. Nagy ünnepek Kisjenőn.

(Tisztelegések, löverseny és táncestély.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 19.

Nagy ünnepek színhelye lesz a hó utolsó napjaiban Kisjenő. Mint már említettük, június hó 28–29. és 30-án fogják régi jó magyar szokás szerint birtokaiba beiktatni József főherceget. A fényes installációra már most megindultak az előkészületek, hogy minél nagyobb szabású és minél ragyogóbb ünnepek keretében vegye át a fenséges ur ősei örökségét.

Az ünnepekre folyó hó 27-én Kisjenőre érkeznek: József főherceg és neje Augustia főhercegné asszony kis fiával, Libits Adolf udvari tanácsos, jószágigazgató és az egész főhercegi udvartartás. Minden községben, melynek határába az átveendő birtokrész tartozik, lesz népiünnep, ökörsütés, nemzeti tánc és más egyéb mulatság, már ahogy az ilyenkor szokás.

A három napos program részleteit az alábbiakban ismertetjük:

(Tisztelegések és udvari ebédek.)

Aradvármegye egész előkelősége meg fog jelenni József főherceg installációs ünnepén. A beiktatás alkalmával tisztelegni fognak a főherceg előtt: Aradmegye törvényhatósága Károlyi Gyula gróf főispán vezetésével, a járás községeinek előjáról, a hitfelekezetek, az uradalmi tisztikar, a tűzoltóság és az egyesületek.

A fogadtatások során a főhercegi kastélyban mind a három napon udvari ebéd lesz, amelyekre az aradmegyei és kisjenői notabilitások lesznek hivatalosak, míg az uradalmi felügyelőnél a nagyszámú küldöttségek tagjait fogják megvendégszolgálni.

Két diszes diadalkaput fognak felállítani a vasutól a kastélyig vezető útvonalon, az egyiket Erdőhogy községhez, a másikat Kisjenő főutcájának elején, közel a Körös új hidjához.

Az ünnepélyes fogadtatásra minden előkészület meg van már téve. Kisjenő és vidékének urasszonyai holnap délután 4 órakor fognak a kisjenői kaszinóban tanácskozni, hogy minél szebbé és impozánsabbá tegyék Augustia főhercegné asszony fogadtatását.

(Löverseny.)

Június 29-én, Péter és Pál napján délelőtt az Aradvármegyei Gazdasági Egylet állatkiaállítás rendez, melyet József főherceg is meg fog tekinteni. Egyik legkimagaslóbb pontja az ünnepeknak a löverseny, amelyet a Kisjenői Versenyegylet június 29-én délután rendez s amelyen József főherceg egész családjával és kíséretével megjelenik.

A löverseny oly nagyszabásúnak ígérkezik, hogy a Kisjenői Versenyegylet a jövőre már két napos meetingeket tervez. A nagy tribün már elkészült és most az udvari páholy felállításán dolgoznak. A sokat ígérő nevezések a következők:

1. Nagy A. h. sz. 5 é. p. k. Tóvis 600 kor.
2. Schey P. h. sz. 3 é. p. m. Pavilon 1400 kor.
3. Kern H. h. id. p. k. Vapaur 600 kor.
4. Sibrik S. h. h. id. p. k. Thibet 600 kor.
5. Reöck J. h. th. id. p. m. Durbán 600 kor.
6. id. Benson W. ur 3 é. p. m. Kaczagány 1400 kor.
7. Seprős ménes 3 é. s. m. Oriole 1400 kor.
8. Ugyanaz 5 é. s. m. Parnassus 1400 kor.
9. Ugyanaz 4 é. s. k. Nem bánom 1400 kor.
10. Gregurich A. h. sz. 3 é. p. m. Caslau 1400 kor.
11. Grf. Pejacevich A. Markoit 1400 kor.

- II. 1. Kintzig J. ur id. s. k. Sedtyke félvér.
2. Ugyanaz id. p. m. Persgő félvér.
3. Br. Soly.

mosy L. ur 4 é. s. k. *Vénusz* IV. 4. Seprősi ménes 4 é. st. p. k. *Ideal* félvér. 5. Czárán G. ur id. s. k. *Lunka* félvér. 6. Br. Durneisz Gy. h. d. id. p. k. *Violetta* IV. 7. Nagy A. h. sz. 5 é. s. m. *Olyanké* félvér. 8. ifj. Haasz A. ur *Remény* félvér.

III. 1. Stagel Smith J. ur id. s. m. *Don Jose*. 2. Nagy A. h. sz. 3 é. p. m. *Alázolga*. 3. Ugyanaz 3 é. p. m. *Kukoricza Jancsi*. 4. Schey P. h. sz. 3 é. p. k. *Galmiche*. 5. id. Benson W. ur 8 é. p. k. *Pannika*. 6. Seprősi ménes 4 é. s. *Parola*. 7. Ugyanaz 3 é. st. p. k. *Gigszér*. 8. yanz 3 é. s. h. *Napraforgó*. 9. Gregurich A. sz. 3 é. p. m. *Caslau*.

IV. 1. Wodianer B. t. h. id. *Princess Olga*. Sibrik S. h. h. 4 é. p. m. *Meteor*. 3. Nagy A. sz. 4 é. s. k. *Mary*. 4. Ugyanaz 5 é. p. h. *Mador*. Gyertyánffy J. ur id. s. h. *Fertő*. 6. Jaka vits J. h. h. 4 é. s. h. *Névtelen*. 7. Stagel Smith ur 5 é. s. k. *Montana*. 8. Schey P. h. sz. 4 é. s. p. k. *Gohér*. 9. Seprősi ménes 5 é. s. m. *Parnassus*. 10. Ugyanaz 4 é. s. k. *Nem bánom*. 11. Bogáhy M. h. h. 6 é. p. m. *Talvölta*.

V. 1. Bogáhy M. h. h. 6 é. p. m. *Talvölta*. 2. Seprősi ménes 5 é. s. t. p. k. *Girgu-r*. 3. Ugyanaz 5 é. s. m. *Parnassus*. 4. Dr. Horváth J. ur 4 é. s. m. *Claimore*. 5. Schey P. h. sz. 4 é. p. k. *Gohér*. 6. Stagel Smith J. ur 5 é. s. k. *Montana*. 7. Kintzig J. ur id. s. k. *Szötyke* IV. 8. Ugyanaz id. p. m. *Pezsgő* IV. 9. Br. Durneisz Gy. h. h. 5 é. s. h. *Bosco*. 10. Rohonczy L. ur 5 é. s. m. *Kozák*. 11. Nagy A. h. sz. 4 é. s. k. *Mary*. 12. Ugyanaz 5 é. p. h. *Matador*. 13. Wodianer B. t. h. id. *Princess Olga*. 14. Sibrik S. h. h. 4 é. p. m. *Meteor*.

A nevezések megközelítik az alagi versenyek gazdagságát: öt versenyre 52 nevezés történt 42 versenylóval. A futtatás 3 órákor kezdődik. Lesz hideg büfé, totalizátor és zene. Az elszállásoltatni óhajtok forduljanak *Sisák* Gyula verseny-titkárhoz, kitől minden, a löversenyre vonatkozó felvilágosítások is megszerezhetők.

(Hangverseny és táncestély.)

A Péter-Pál-napi ünnepségeknek méltó zárópontja lesz este a kisjenői kaszinóban rendezendő, *táncsal* egybekötött hangverseny, *Fráter* Loránd népdalköltő és *Tarnay* Alajos zongoraművész közreműködésével.

A főhercegi család részére díszes páholyt emeltek a rendezőség, mivel *József* főherceg egész családjával részt akar venni az estélyen.

A hangversenyre a meghívók most küldetnek szét s a rendezőség ez uton kéri a nagy közönséget, hogy akik meghívóra igényt tartanak s talán tévedésből nem kaptak, forduljanak *Sisák* Gyula versenyegyleti titkárhoz Kisjenőre, aki szívesen küld meghívókat.

Péter-Pál napján *Aradról* külön motor indul, amely délután fél kettőkor érkezik Kisjenőre, vissza *Aradra* pedig éjjel után 2 órákor indul Kisjenőről.

Fogatok a verseny napjára előre lefoglaltak *Überall* Márk vendégloánál Kisjenőn.

Botrány a makói színházban.

(Felfokozás az előcsarnokban.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 19.

Kinos botrány történt tegnapelőtt este a makói Hollósy Kornélia-színházban. Egy ottani ügyvéd és hírlapíró, akik régi haragosek, a legnagyobb nyilvánosság előtt egymásnak rohantak és parázs verekedést rögtönöztek. A színház előcsarnokában lejátszódott jelenet szereplői *Ormos* Ede dr. makói ügyvéd, a „*Maros*” című hetilap szerkesztője és *Nemes* László, a „*Makói Hírlap*” munkatársa voltak.

Nemes László neve nem ismeretlen az aradi közönség előtt. Másfél évvel ezelőtt Aradon is megfordult, de legyőzhetetlen lapalaptási szenvedélye más tájakra vitte. Aradon való szereplésének legnevezetesebb mozzanata volt, hogy szépségdíjat nyert egy álarcosbá-

lon, bucsuzóul pedig részvénylőket gyűjtött egy budapesti új 48-as krajcáros lapnak. Akkor még *Rátkai* Lászlónak hívták ugyan s csak *Aradról* való eltávózása után vette föl a *Nemes* nevet, de már legújabb nevével is volt alkalma szerepelni a lapok hasábjain. A Népszava és egy estilap leplezték valami autómobilal kompikált írógép kisasszonyos históriát, amelyben *Nessi* Pál volt országgyűlési képviselővel kapcsolatban szerepelt a *Nemes-sé* lelt *Rátkai* László neve. A kalandos vérű ifjú nemrégiben ismét hazakerült Makóra, ahol viszont *Neumann* Lászlár néven ismerik. Azóta az atyja kadásában megjelenő Makói Hírlapnál dolgozik, időnkint elég zajos föltűnést keltő szerepléssel.

Neumann *Rátkai-Nemes* Lászlár Lászlónak ugyanis elég sűrűn akadnak a tegnapielőttihez hasonló kellemetlen ügyei. Már régebben történt, hogy *Irlanda* Dezső, a Makói Ujság szerkesztője alaposan helybenhagyta, néhány nappal ezelőtt állítólag egy cirkusz-igazgatótól vágott zsebre számozatlan pofonokat, vasárnap pedig a színházban vett erősen aktív részt a fent említett botrány előidézésében.

Egy régebbi keletű hírlapi polémiaiból kifolyólag elkecseregett gyűlölködés keletkezett *Ormos* Ede dr. és *Nemes* László között. Vasárnap este, amikor a véletlen összehozta őket a színház előcsarnokában, *Nemes* László *botlalt* támadta meg *Ormos* Edét. Az ügyvéd azonban támadójának kezéből egy gyors mozdulattal kicsavarta a botot és *arculütötte* *Nemes* Lászlót. A következő pillanatban már öltre mentek s a dulakodás hevében *mindketten elestek*, *Nemes* László oly szerencsétlenül zuhant a lépcsőre, hogy *fejét súlyosan megsértette*.

A verekedőket a színház közönsége és a rendőrök választották szét. Folytatása a bíróságnál következik.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: A pletyka, vigjáték. Egy szál mirtusz, egyfelvonásos vigjáték. Bemutató előadás. D. Ligeti Juliska és Dezső József vendégjátéka. Főlemelt helyekkel.

Csütörtök: A Stomfai család, színmű. D. Ligeti Juliska és Dezső József vendégjátéka.

Péntek: Mary Anne, vigjáték. Bemutató előadás. D. Ligeti Juliska és Dezső József vendégjátéka.

Szombat: Vándorlegény, operett.

A pletyka.

— Bemutató előadás. —

I.

Nézzé, kedves barátném, a kritikusnak nagyon nehéz a dolga. Bemegy a redakcióba, leül a tintapecsétes asztalhoz és amíg a telefon cseng, a szedőgyerek kéziratért sir, amíg körülötte a modern, sőt talán hipermodern élet eseményei röpködnek, — neki magára kell szuggerálnia egy rég eltűnt kor hangulatát és írnia kell a *precieuse*-ök világáról. Írnia kell a *precieuse*ök hangulata szerint, mert így kívánja azt a mai fényűző, sikerrel, tapssal és virággal teljes este. Ha a modern gondolkodásu ember írnia meg ezt a kritikát, még baj lenne belőle. Mert aki gőzkocsin ül és a delizsánára gondol, az nem talál sok gyönyörűséget abban, hogy valaki váltott lovakkal utazhatik.

Minden ember lelkében lakozik azonban egy csomó romantika. Hajh, a tavasz csak tavasz marad, ha autók is járnak az utcákon és a szerelmes sóhajok varázsa megmaradt a villamosvilágítás ellenére is. A füleknek jól esnek a pattogó, csengő rímek. Az ötletek, a szavakkal való játék mulatsága ma is megtartotta vonzóerejét. Mert ha így nem volna a dolgok sora: Bajos volna a parókák világában gyögyörködnünk. És amikor a mai előadásról

szó esik: a kritikusnak kétféle oldalról kell a darabot megvilágítani. Először kívülről, azután belülről.

Látom, édesem, hogy nem érti ezt a két szempontot. Ha megengedi, elmondom, hogyan értem én.

II.

A pletyka szükséges rossz. A pletykában még erkölcsi tartalom is van, mert a pletyka a társadalomnak ugyyszólván élő lelkiismeretét képviseli. Ellenőrzés a szabadsággal szemben; élesztő a társas élet tisztájában; szerelmi vágyak szítója és lohasztója: ez a pletyka. Ezt a tételt bizonyítja a mai kétfelvonásos és mindenkinél konstataálnia kell, hogy nagyon kedvesen, nagyon tetszetősen bizonyítja. A *precieuse* ök parókás, rizsposos világába visz bennünket, ahol minden csupa virág, csupa napfény, illat és ragyogás. Kedves ötlet, hogy éppen a falu bírja az, aki be akarja tiltatni a pletykát, hogy ellenőrzés nélkül csalhassa meg a nejét. Még kedvesebb ötlet, hogy a marquis azért teszi törvénynyé e tilalmat, azért szab annak megtörőjére börtönt és száműzést, hogy éppen a bíró nejjével csalhassa meg a feleségét. Általánosságban: csupa kedvesség és csupa ötlet ez a darab, — hiszen az is kitűnő eszme, hogy éppen a marquis és a bíró szegik meg legelőbb a tilalmat: ök lesznek feltékenyek az élettársaikra. És mivel azok, akik leginkább követelték a pletyka betiltását, mivel éppen azok érzik legelőbb, hogy pletyka nélkül nincs társas élet, nincs semmi, ami a vegetálást *életté* emelje: nyilvánvaló, hogy a tilalmat vissza kell vonni.

Ez a *Dálnoki Nagy* Lajos darabjának meseje is. Ez a pár összefüggő ötlet, mely olyan szerényen és igénytelenül áll eléünk, hogy ennyi szerénység és kedvesség láttára önkénytelenül tapsra emeljük a kezünk és tapsolunk a tapsolókkal. Megállapítjuk, hogy a rímek pompásan csengenek, a verssorok peregve futnak egymásba *Finom*, porcellánból készült csipkeutáratok jutnak az eszünkbe ezekről a versekről. Jaj, ne nyúljon hozzájuk kemény kézzel a kritikus, mert eltörnek és kiderül, hogy a selyemnek látszó csipke nem is selyem. Kiderül, hogy a csengő rímek között, a zeneszerűleg ható szavak között a romantikus irodalmi iskola közhelylyé vált rekvizitumai is ott vannak.

De ki keres itt ilyesmit? A darab külső megvilágításáról van szó, tehát csak azt konstataáljuk, hogy a szerző mestere a verselés technikájának. Hogy ötletei finoman csiszoltak, elmésségek, melyeket pazar gazdagsággal szőrt el a rímek között, mindig találók és hatásosak. Konstataáljuk, hogy a darab a siker minden kelékét magában rejt, hogy az ügyes pointírozás, a jelenetek csattanói: mind avatott író kezére vallanak. Szóval ez a darab részleteiben igazán sikerült darab.

Maga a jelenetezés is igen jó. Szóval: minden részletről csak az igaz elismerés hangján lehet beszélni. A darab külső hatása tehát nagy és szép.

III.

A jól összeillesztett szép részletek azok a maguk egészében nem hatnak úgy, n külön-külön. Hiába, *Dálnoki Nagy* Lajos eg tudott teljesen elszakadni a ma világától ma az oka, hogy itt ott kirívóan modern hangzó szaladtak a tolla alá. Már pedig az az építész, aki barokk-stílusban épít, hiába csinálja meg mesterien a pillérek, a díszítéseket, — ha egyszer görög részletek is belecsuszának a tervezésébe: bizony az épület nem sikerülhet teljesen.

Ez a ki-kicsendülő modern hang azonban természetesen és hibául fel nem róható. Mégis, — ha visszaemlékszünk az előadásra, kedves

barátnóm, — eszébe juthat, hogy amíg egy-egy pompás részletnél spontán erővel tört k, a viharzó taps: a felvonások végén az egységes hatás nem volt meg olyan mértékben, amint azt az egyes részletek után várhattuk volna. Szóval a kicsiszolt, a mesteri részletek az egységes hatás rovására mentek.

Ez a belső megvilágítás egyik lényeges pontja. De lényeges és immár komolyabb baj, hogy a második felvonás legelején mindenki tudta, mi következik még. Az érdeklődés egyszerűen megcsappant s bár a részletek ezután is ép úgy hatottak, mint ezelőtt: a felvonásvég hatása egészen lanyha volt.

IV.

Maga azt mondja, kedves barátnóm, hogy nagyon keményen beszélek. Nincs igaza. Dálnoki Nagy Lajost én nem a helyi szerzők azon mértékével mérem, amelyet az olyan helyi szerzőkre szoktunk alkalmazni, akiknek inkább az az érdemük, hogy helyiek, mint az, hogy szerzők. Dálnoki Nagy Lajos nem amatőr, hanem verbeli író. Baja, hogy vidéken él, hogy a közigazgatás szürkéségei elvonják az idejét. Ha esupa dicsőréttel és rajongást mimelő hedolattal állanék elő, mikor róla van szó: megsérténém őt. Azt hiszem, a kritika jobban esik neki, mint a fentartás nélküli dicsőret.

Az én kritikámat ugyanis meggyöngíti a mai este ünneplése. Hiszen láthatta, hogy nyílt színen hányszor kaptak tapsot a szereplők. A taps azonban nem nekik szólt, hanem a szerzőnek. Szinte jelenetről jelenetre felzúgott a tetszés zaja. Es micsoda ház! Ha drámaíró lennék, ilyen ház előtt szeretném a darabomat színre hozni. Azt hiszem, ezzel eleget mondtam. A város színe java ott volt; üres páholyt nem lehetett látni s az aréna hatalmas nézőtere majdnem teljesen megtelt. Maga ez a közönség is sikert jelent.

Őn azt mondja, hogy maga az első felvonás vége után való ünnepeztetés megcáfolja előbbi tételmet az egységes hatás gyöngé voltáról. On téved. Az a tapsvihar nem a darabnak szólt, hanem a darab részletének és a szerző személyének. Azok a koszorúk és csokrok, amelyeket kapott, s a virágoknak hosszú ideig tartó feladogatása még csak növelte a tetszés lázát.

A szerző két csokrot és három koszorút kapott. Az egyik csokron, — kis rezedacsokor, — és az egyik koszorun nem volt felírás. A másik csokor kék szalagján ez a felírás diszlett: *Dálnokinak: Lenke, Margit, Mártha, Julcsi, Mauti*. A koszorúk felírásai ezek voltak: *Szerető tisztársai. — A Pletyka szerzőjének. Bűzességünknek — a Kölcsény egyesület irodalmi szakosztálya*.

V.

A szereplők? Hármat kell egy sorban említenem, ha a művészet mérlegeléséről esik szó. *Ligeti* Juliskát, *Novák* Iránt és *Dezsi* Józsefet. Kétünek voltak mind a hárman: nem estek bele a szaválásnak csábító hibájába s diszkrétan, — hogy úgy mondjam, precieusen játszottak. Utánok *Szathmáry* és *Várnay*, — *Körössi* Juci és *Delly* adták tanujelét művészi intelligenciájuknak. *Faludy* egy kicsit, *Zsigmond* Anna ugyancsak egy kicsit szavalt. *Keszler* ellenben minden igyekezetét latba vetette s sikerült is olyan tekintélyesen szavalnia, hogy az már kész gyönyörűség volt. Egyébként ő is jól játszott.

Az udvarias szerző az összes női szereplőket egy-egy virágcsokorral lepte meg.

Ami a Pletyka után következött, az az igénytelen egyfelvonásos apróság szintén nagy tetszést aratott.

Kasza Géza.

Fejérváry báró tolvajai.

(A volt miniszterelnök a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 19

Az alkotmány-utcai törvényháznak ma ritka vendége volt. A volt miniszterelnök, *Fejérváry* Géza báró járt ott, ezidőszent már tábornoki uniformisban. *Fejérváry* mint panaszos jelent meg a bírák előtt, a kik a volt inasai felett ülték törvényt.

Kellemetlen meglepetés érte ez év május havában a volt miniszterelnököt. Észrevette, hogy rejtélyes módon eltűnt 9000 korona készpénze. Két nap múlva pedig egy arany, gyémántkőves mellűje tűnt el. A báró egyik inasának, *Falusi* Sándornak felmondott s egyben intézkedett, hogy az inas lakásán a rendőrség házkutatást tartson. *Falusi* nyomában belsmerte a lopást s elmondta, hogy gazdájukat nemcsak ő, hanem inastársa: *Kokas* Károly is lopta, ez azonban tagadta, hogy lopott volna. *Falusi*val együtt *Kokas* is letartóztaták, mert a vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a két inas a volt miniszterelnököt 12.000 korona erejéig lopta meg.

A mai tárgyaláson *Sárvány* Lajos dr. bíró elszólt. A vádat *Gál* Endre dr. ügyész képviselte, a vádlottakat *Mózes* László dr. és *Kepes* Gyula dr. védtek. *Fejérváry* Géza báró is megjelent a tárgyaláson jogi képviselőjével, *Schmidt* Ignác dr. ral.

Fejérváry egy széken foglalt helyet az ügyészi emelvény mellett s mialatt a vádlottakat kihallgatták, figyelmesen hallgatta hazudozásukat, *Falusi* és *Kokas* egymásra igyekeztek kenni a dolgot. Az utóbbi mindent tagad.

— Abbázában voltunk — ugymond — a kegyelmes urral s amint onnan hazajöttünk, *Falusi* előttem gyanus.

— Mikor volt ez?

— Április 14-én jöttünk haza, mert a kegyelmes urat megint darabont-kapitánynak nevezték ki. Hazajöttünk hát Budapestre s a báró ur kiadta nekem a parancsot: „*Civilruhát elpakkolni!*”

Fejérváry jókedvűen mosolyog, amint *Kokas* Károly ezt a „kommandó”-ját az ő kemény hangján utánozza.

Elnök: Nos és mi volt magának gyanus?

— Az, hogy a kegyelmes ur gyémánt mellűje hiányzott és ekkor nagyban költekezett *Falusi*. Nemsokára ezeket láttam nála.

— Az ezeket el is vette tőle?

— Igen, de utóbb visszaadtam neki, mert azt mondta, hogy egy Erzsébitsorsjegyen nyert 10.000 koronát.

— Szólt a tőről rögtön a kegyelmes urnak?

— Igen.

Fejérváry közbeszólt: Csak miután Bécsből hazajöttem.

Falusi szemébe mondja *Kokas*nak, hogy ez is dörzsmálta a pénzesflókot. Egyszer rajta érte. *Kokas* nem tagadja, hogy odahaza felejtén gazdája a kulcsot, csakugyan benézett „kiváncsiságból” a fiókba.

Fejérváry Géza báró panaszos előadta, hogy *Josefstad*ban született, 78 éves, elvált. A fiókban — ugymond — két csoportban szoktam tartani a pénzt. A koalícióval való megegyezés értelmében a kinevezett, de az új kormány megalakulása után elbocsátott tisztviselőkről én tartozom gondoskodni. Ezek részére szükséges hivatalos pénzt — 45.000 koronát — a saját pénzemtől külön választva tartottam. Egy alkalommal a fiók zárját elrontva találtam. Megolvassa a pénzt, láttam, hogy hivatalos pénzből 9000 korona hiányzik. Mikor Bécsből visszajöt-

tem, akkor *Kokas* a tű eltűnését jelentette. Így derült ki aztán a dolog.

— Kívánja kegyelmes ur a megbüntetésüket?

— En a tisztelt törvényszékre bízom.

— A kegyelmes urnak, mint sértettnek kell nyilatkoznai, mert szolgálati viszony áll fenn.

— Akkor kérem a megbüntetésüket, mert nagyon visszaéltek a bizalmammal.

Következett *Rigler* Erzsinek, báró *Gerliczy* báróné szobalányának kihallgatása. *Kokas* ennek a csinos szobalánynak udvarolt, vitte színházba, cirksuzba fiakkoren s ellátta ékszerekkel.

— Nem gondolta, hogy egy urasági inasnak ennyi pénze tisztességes uton szerepve, aligha lehet?

— Erre nem is gondoltam.

A perbeszédok után a bíróság *Falusi* Sándort lopás büntetésért 2 évi börtönre ítélte, ellenben *Kokas* Károlyt bizonyítékok hiányában felmentette. Az ügyész és *Falusi* felebbezték.

A bukaresti kiállítás megnyitása.
Károly király és a magyarok.

(Lueger meglepetésel.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 19

A *Károly* király 25 éves uralkodói jubileuma alkalmából rendezett bukaresti kiállítást ma nyitották meg nagy fényvel és pompával. A megnyitó ünnep bennünket igen közelről érdekel, mert azon a király, a királyné és a trónörökös-pár rendkívül nagy, általános föltűnést keltő szívélyességgel fogadták a magyar kormány kiküldöttait, velük, valamint a magyar kiállítókkal hosszasan beszélgettek és melegen érdeklődtek Magyarország viszonyai iránt.

Ez a kitüntető fogadtatás úgy látszik, élet akarja venni és reparációul szolgál annak a tapintatlan tüntetésnek, amelyet a román kormány és a bukaresti városi hatóság *Lueger* mellett és a magyarok ellen rendezett.

A kiállítás megnyitásáról az alábbi távirati tudósítás számol be:

Pompas idő kedvezett a kiállítás megnyitásának. Tíz órakor ágyulövés hirdette a királyi család megérkezését. *Lahovary* kereskedelmi miniszter és *Ispravi* kiállítási biztos üdvözltek a királyi családot és a külállamok képviselőit. Ekkor a trónörökös kis fia hirtelen rosszul lett, de nemsokára magához tért. A beszéd után *Károly* király az egész arenában hallható csengő hangon lelkes beszédet mondott, mely után cserlet tartott. Ennél különösen a magyarokat tüntette ki hosszabb beszélgetéssel, újból meghívta őket magánbirtokai megtekintésére és végül e szavakkal bucsuzott el tőlük:

— A viszontlátásra szeptemberben!

Erzsébet királyné elragadó szeretetreméltósággal foglalkozott a magyarokkal és amikor meglátta az öreg *Szentkereszthy* bárót, aki egy széken ült, hozzá ment és barátságosan beszélgetett vele, mialatt folyton a kezét szorongatta. A királyné az összes magyarokat bemutatatta magának és valamennyinek kezesőkre nyújtotta a kezét. E közben kedvesen jegyezte meg:

— En a magyar tudomány-egyetem diszktora vagyok és ezért véghetetlenül le vagyok kötelezve a magyaroknak. Jól ismerem

irodalmukat és egy néhány költeményüket be-téve is tudom.

A királynő és a trónörökös pár ezután hoszszasan beszélgetett a magyarokkal, akikől melegen érdeklődtek a magyar társadalmi és gazdasági viszonyok iránt. Általában feltűnt az a szívéllyesség, amelyet a királyi család a magyarokkal szemben tanúsított s amely a *jelenlevő Luogrt valósággal konsternálta*.

A király délután fél hatkor megtekintette a magyar pavillont és különös tetszését fejezte ki a látottak fölött.

Lahovary miniszternek ma esti ebédjén a magyar kiküldöttek is hivatalosnak voltak, akik holnap a magyar kormány megbízásából ebédet adnak, amelyre a román miniszterelnök is megígérte megjelenését.

Tegnap és tegnapelőtt óriási vihar volt, mely a kiállítási területen nagy károkat okozott. Az osztrák pavillon kára meghaladja a száz ezer koronát, a magyaré jóval kevesebb.

Az új forradalom. Oroszország válsága.

(A cár és a дума.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 19.

Még csak alig két hónap telt el az orosz дума megnyitása után s az iránt már alig foroghat fenn kétség, hogy a cári hatalom és a népképviselői hatalom jelen szerkezetükben képtelenek együtt dolgozni. A zsidóüldözés a felülről jövő, a parasztlázadás az alulról jövő forradalommal fenyegeti Oroszországot, a mely két áramlatnak kiegészítő részei a sztrájk, a katonai zendülés, a nemzetiségi elégtelenség kitörései a Kaukázusban, Lengyelországban, Finnországban, az Urál vidékén.

Mai távirataink:

Londonból táviratozzák: A Daily Expressnek táviratozzák Bialosztokból, hogy a forradalom kitörése már a legközelebbi napokban várható. A városból több ezer zsidó család elmenekült, számos jómódu és közbe-csülésben álló zsidó család pedig, akik még az októberi zavargások alatt is a városban maradtak, külföldre készülnek. Különösen aggasztó, hogy Kronstadtban a munkások már két hét óta fenyegető magatartást tanúsítanak.

Pétervár, június 19. Az orosz kormány lemondott arról a szándékáról, hogy a birodalmi dumát elnapolja. Ugy látszik, Péterhofban attól félnek, hogy az elnapolásnak irtózatossá válna a következményei lennének a birodalomra nézve.

Pétervár, június 19. A kronstadti csapatok és a munkások között észlelt veszedelmes mozgalom miatt a carszkoje-szelői testőrgárda ezred, egy moszkvai ezred géppüeggel, testőrtűzértséggel és tizenkét ágyúval Péterhofba ment.

Moszkva, június 19. Több moszkvai lap azt a hírt hozta, hogy az esetben, ha a birodalmi dumát feloszlatják, Moszkvában vasúti sztrájk és forradalom várható. Amint most kitűnik, ezek a híresztelések egy kisebb csoportból indultak ki. A jól értesült hatóságok szilárd meggyőződése szerint ezek a híresztelések teljesen alaptalanok. A hatóságok mindenesetre minden rendszabályt alkalmaznak, hogy minden kísérletet, mely sztrájkra vagy felkelésre irányulna, elnyomjanak.

London, június 19. A bialisztoki véres eseményekről még a következőket jelenti a The

Tribune pétervári levelezője: Legalább 200 embert öltek meg, a súlyosan sebesültek száma pedig sok száz. Száz meg száz üzletet kifosztottak és leromboltak, számos üzletet porig égették. A zsidókörházat széles körben vértócsák veszik körül. A nagy kórház udvarán két hosszú sorban fekszenek a holttestek, valamikor ép, egész emberi testek nyomorúságos maradványai. Legnagyobb részük annyira meg van csonkítva, hogy egyáltalán nem lehet rájuk ismeri. Többnek a koponyáját apró darabokra zúzták, másoknak a szemét kiszúrták vagy ki-nyomták. Förtelmes kegyetlenségről tanuskodik néhány holttestmaradvány, melyeknek már semmiféle formájuk nincs, mert ezeket az áldozatokat elevenen elégették.

London, június 19. A Morningpost, a Tribuna és a Daily News azt követeli, hogy a Bialosztokban elkövetett kegyetlenkedések következtében az angol hajóraj Kronstadtban ne tegyen látogatást. A lapok azt mondják, hogy Angolország az ez idő szerinti orosz kormányval egyezményt nem köthet. A Daily Telegraph azt mondja, hogy az orosz bürokráciának nem szabad megengedni, hogy még több pénzt kérjen.

Pétervár, június 19. A Dvad Dved jelentése szerint Kronstadtban szinleg nyugalom uralkodik. A csapatok a városon kívül táboroznak. Azonban az összes hadihajókon az ágyúkról a zavarokat levertek és a löszert eltávolították.

Tiflisz, június 19. Erivan kormányzóságából jelentik, hogy kurd bandák átlépték az orosz határt és Arméniát megtámadták.

Egy urihölgy és egy házasságszédelgő.

(Ötven ezer koronás család.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 19.

A budapesti főkapitányság ügyeletes rendőrtisztviselőjéhez ma beállított egy elegáns urihölgy.

— A véglegényemet keresem, — mondta. — Pár nap előtt eltűnt és sehogysem tudok a nyomára akadni.

Az asszony azután a rendőrtisztviselő kérdésére elmondta, hogy véglegényét dr. Papp Bélának hívják és dúsgazdag földbirtokos. A rendőrtisztviselő előt ismerősnek tetszett ez a név, de hámarosan nem tudott visszaemlékezni, hogy hol hallotta.

— Forduljon asszonyom a nyilvántartó hivatalhoz. Ott talán adhatnak róla felvilágosítást.

Az asszony erre bement a nyilvántartó hivatalba, ahol Gábor rendőrtisztviselő a Papp Béla név hallatára rögtön tisztában volt azzal, hogy kít keres az urihölgy. Levette a polcra az albumot, kivett belőle egy fényképet és az asszony elé tartotta.

— Ezt az urat keresi asszonyom?

— Ő az! — válaszolt örömmel az urihölgy, majd hirtelen elborult az arca:

— Csak nem lett öngyilkos? — kérdezte elcsukló hangon. — Mondja meg kérem, ne hagyjon bizonytalanságban.

A rendőrtisztviselő pár pillanatig elgondolkodott. Kissé kényelmetlen volt a helyzet. Kellemetlen felvilágosítást kellett adnia.

— Nyugodjék meg asszonyom. Papp Béla dr. nem lett öngyilkos. Én, sőt nagyon is jól él. Az az ember, asszonyom, közönséges házasságszédelgő. Hasonló dolgokért már tizenhat évi börtönt ült. Mostanában is körözik.

Az urinő megtörtén hallgatta a kinos le-leplezést. Szeme könybelábadt és feldokló hangon mondta el, hogy egy előkelő állású tisztviselőnek özvegye. Nemrégiben megismerkedett a szélhámossal, aki behálózta szerelmi ömlengéseivel és rövid idő alatt ötven ezer koronára köcsönt csalt ki tőle.

A szélhámós ellen, akinek igazi neve Goprinek Tivadar és Olaszországból jött Budapestre, elfogatási parancsot adott ki a rendőrség. Goprinek rendszerint dr. Papp Béla álnév alatt követte el szédelgéseit, de gyakran használta Eszterházy Pál gróf nevét is.

A rendőrség bizonyos benne, hogy a szélhámós még most is Budapesten tartózkodik. Valószínű, hogy az új folyamán letartóztatják.

Játék a fegyverrel.

(Véletlenül meglőtt gyermek. — Rejtélyes lövöldözés a Tabajdy-utcában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 19.

Négy lövés dördült el ma este Aradon. Egynek súlyos következményei vannak. Az áldozat — egy fiatal gyerek — lázasan febreng a köz-kórházban és aligha éri meg a reggelt. A többi lövés szerencsére nem okozott emberéletben kárt, csak kisebb sebesülést vont maga után. A részletekről alábbi tudósításunk szól:

Az egyik lövés a György utca 46 ik szám alatt dördült el, este nyolc óra tájban. A fegyver gyermek kezében volt.

Burfetye Simon, Virtács János és Miskin Demeter tizenegy éves szabóinasok munka után jókedvűen hancuroztak a műhelyben. Burfetye valahonnan egy hatlövetű revolvert kerített és azzal ijesztgette társait. Először Virtács Jánosra szegezte a fegyvert:

— Ha kedves az életed, menekülj! — kiáltotta tréfásan.

Virtács nagyon megijedt a fenyegetésre és ptyeregve rohant ki, hogy behívja az utcán lévő gazdáját.

A másik fiú, Miskin Demeter azonban nem ijedt meg.

— Ne félj! — kiáltotta Virtács után. — Nincs megtöltve a revolver.

De alighogy azt kimondta, a revolver eldördült és a golyó Miskin Demeter mellébe fúródott. A fiú éles sikeltással ájultan rogyott össze, a megrémült lövöldöző gyerek pedig kétségbeesetten kiáltott segítség után.

A lövés zajára a házbeliek berohantak a műhelybe, ahol a padozaton vérben feküdt a tréfa áldozata. Az esetről rögtön értesítették a rendőrséget, ahonnan Hoffmann Győző ügyeletes rendőrtiszt és Hecht Adolf dr. kerületi orvos a helyszínre mentek és kórházba szállították az eszméletlen állapotban lévő fiút, akinek felgyógyulásához kevés remény van. A golyó jobb mellén a bordák között hatolt át és megsértette a tüdőt.

A másik lövöldözési eset szerencsésebb kimenetelű, de sokkal rejtélyesebb:

Ma este kilenc óra után Tabajdy Károly-utcában három lövés dördült el. Az egyik golyó mellén horzsolta Steiner Ferenc földbirtokos Szabó György nevű kocsisát. Hogy ki lövöldözött, nem tudják s az sincsen még kiderítve, hogy kinek voltak szánva a gyilkos lövegek.

A sötétben a tettes elmenekült, de a rendőrség megindította a nyomozást és detektívek keresik a revolveres lovagot.

Szabó György sérülése nagyon könnyű, mert a golyó nem hatolt a testébe, csak horzsolta.

SPORT.

+ Arad és Debrecen magasugró versenye.
A május 27-iki debreceni szövetségi tornaversenyen eldöntetlen maradt a magasugrás versenye, a melyben az *Aradi Atlétikai Klub* és a *Debreceni Tornasegyesület* hatos csapata egyaránt 935 centiméter eredményt ért el. Vasárnap volt ennek a versenynek döntője. A magyar tornaszövetség ítéllete szerint mindkét csapatnak a saját pályáján ugyanazon hat emberrel az eredeti föltételek szerint meg kellett ismételni a magasugró-versenyt. A debreceni csapat a következő eredményt érte el: 155 centimétert ugrott: *Fényes Jenő*, *Mészöly Miklós*, *Schirf Henrik*; 162 5 centimétert: *Zöld József*; 165 centimétert: *Hajdu Béla*, *Ormós Lajos*; az összeg 957 5 centimétert; egy ember átlaga 159 58 centiméter. Ezzel az igen kiváló eredménnyel a Debreceni Tornasegyesület megnyerte a kaszinó bronzszobrát, *Zöld József* pedig *Waldeck Frigyes* gróf tiszteletdíját; a multkor ugyanis *Zöld* volt a legjobb ugró. Azonban a két díj már a tegnapi verseny előtt is a debreceni csapaté volt, mert Arad az utolsó napon visszalépett a versenytől. E miatt a kiküldött szövetségi bíró nem ment le Debrecenbe és így nem hitelesíthette az eredményt.

A magyar ezrednyelv. Megtagadott 27 millió.

(A delegáció hadügyi albizottságából.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 19.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délután *Barabás Béla* elnöklete alatt ülést tartott, amelyen érdekes vita támadt a 27 millió szükséglet-refundálási kölcsön tárgyalásánál.

Okolicsányi László előadó azt az indítványt tette, hogy miután a budzsetirozásnak ilyen módja veszedelmes precedenst alkothat a jövőre, alkotmányossági szempontból is fölhívattik a közös hadügyminiszter, hogy a két kormányval egyetértésben hasson oda, miszerint a refundálási rendszer a jövő évi költségvetéstől kezdve teljesen mellőztessék.

Rudnyánszky József báró szerint a delegáció nem is kompetens ilyen ügyek elintézésére. Itt közös kölcsön kreálásáról van szó. Hol van garanciánk arra, hogy a mostani kvóta 25 évig állandó lesz? Ha pedig fölemeik a magyar kvótát, akkor a kölcsönhöz való hozzájárulásunk is emelkedik. Ezért indítványozza, hogy a tételt töröljék.

Kossuth Ferenc, *Issekutz Győző*, *Rudnyánszky József* báró, *Hotitsy Pál*, *Sighy Gyula* és *Kubik Béla* fölszólalásai után a bizottság elfogadta *Rudnyánszky* indítványát és a 27 millió kölcsönre vonatkozó tételt a költségvetésből kihagyni határozta.

Okolicsányi László előadó ezután ismertette az előző delegáció határozatát és a miniszter választát a magyar ezrednyelv dolgában. Az 1905-iki összeállítás szerint már 37 gyalogezrednél szerepel a magyar nyelv mint ezrednyelv.

Sághy, *Hotitsy*, *Eitner*, *Okolicsányi*, *Thaly* és *Bakonyi* fölszólalása után *Kubik Béla* arra nézve kér biztosítékot a minisztertől, hogy azok az inzultusok, amelyek a magyar fiukat a multban az osztrák tisztek részéről érték, amikor *Kossuth-Hund* és hasonló kifejezésekkel illették őket, nyelvünket pedig *barbár-nyelvnek* mondták, a jövőben nem fognak megismétlődni.

Pitreich hadügyminiszter megjegyzi, hogy az a bizottság itt egy nagyon nehéz kérdést

intézett hozzá, amely az 6 nézete szerint kikapcsoltnak jelentetett ki. Elismeri a magyar államnyelvet, de neki a gyakorlati szükséglettel számolni kell. Megtesz minden lehetőt, hogy a kívánalmaknak eleget tegyen, de a hadkiegészítő kerületek vi beosztását szinte kizártnak tartja, mert a mozgósítás alkalmával óriási nehézségeket támasztana. *Kubik* fölszólalására megjegyzi, hogy szigorú rendeletet adott ki, mely szerint a legénységet nemzeti és vallási érzelmeikben ne sértsek meg és reméli, hogy rendeletének hatása nem is fog elmaradni.

Barabás Béla elnök végül jelentette, hogy a delegátusok június 27-én megtekintik az arzenált és a hadszergyártást, holnap pedig albizottsági zárülést tartanak.

HIREK.

Tíz perc késés.

Arad, június 19

Annak idején, amikor még *Saphir* nyakra főre gyártotta közismert adomáit, hire futott, hogy közel a világ vége. Ezt a szomorú esetet két planéta összeütközésével indokolták a német lőcsei, avagy lipcsei kalendáriumok. Lőn tehát nagy ijedelem s a *Saphir* társaságában levő dámák kétségbeesve kérdezték a híres humoristát:

— És maga nem fél?

— Nem én. Én a világ vége előtt elutazom *Pozsonyba*. Ez a város ötven esztendővel van hátra az egész világ mögött. Most harminc esztendő vagyok; ötven év múlva ér a világ vége *Pozsonyba*, azt pedig nem is bánom, ha nyolcvan éves koromban meghalok.

A nagy humorista azonban tévedt. Aradra kellett volna utaznia, ahol még száz éves korában is maradt volna ideje a meghalásra. Mert bár a városház toronyórája a közép-európai időhöz képest csak tíz percet késik: az óra alatti hivatalokban jó évtizedekkel maradtak el az urak a közép-európai időtől.

A városház urai ugyanis azzal tündetnek, hogy a sajtónak hozzájuk intézett közérdekű felszólításait nem veszik észre. Hadd írjon a *Zeitungsschmieder*, amit akar. Támadja a tanácsot: nem baj. Ha a tanácsról, mint olyanról van szó, az nem fáj sem a polgármester urnak, sem a gazdasági tanácsnok urnak. Az adóügyi tanácsnok ur, a főügyész ur, főmérnök ur, főkapitány ur és főjegyző ur ugyan csak nem törődnek a dologgal. Az újságok intézkedést követelnek a drágaság, a piaci botrányok ügyében? Csak hadd követeljenek! Az újságírók, ezek a pályatévészett emberek ugysem sokat nyomnak a latban. Figyelembe sem kell venni őket.

Igy gondolkoznak a torony alatt a város főtisztviselői, akik elfelejtik, hogy a hírlapi hasábkon a közönség szól hozzájuk. Az kér, az követel. De nekik a közönség sem imponál. Nekik csak az imponálna, ha az újságíró elvesztené a türelmét és a személyek megnevezése mellett egymás furcsa ügyecskét rántana ki a torony alatti furcsa ügyecskék tömegéből. Mert bizony tömegestül akad ott olyan ügy, amely valamelyik ur

közigazgatási bölcsességét igen különös világításba helyezi. Közérdek volna ezeknek a piszkálgatása is, de a *Danaidák* hordójának töltögetésére senki sem vállalkozik. De esetleg sorát ejthetjük még ennek is. A furcsa ügyecskék: a közigazgatási baklövések és mulasztások serege még felvonulhat ezeken a hasábkon.

Senki sem kívánja a tanácstól, hogy a városháza órájának a közép-európai idővel szemben való 10 perc késését behozza. De azt igenis, megköveteljük, hogy azt a néhány évtizedet behozzák az urak, amelylyel ők maguk maradtak hátra. Megköveteljük *Arad* város polgársága nevében, megköveteljük nemcsak a drágaság dolgában, de még sok más dologban is, melyek még napvilágra kerülnek. Nagy kár elfelejteni, hogy lesz még tisztujtás is, amelynél sok urnak igen kellemetlen lenne, ha a közbizalom vonatjáról lekésnék — tíz perccel!

— **Goluchovski ebédje.** Bécs-ből táviratozzák: A külügyminiszterium palotájában ma este volt az a sokat emlegetett és nagy érdeklődéssel várt delegációs ebéd, melyet *Goluchovski* Agenor gróf külügyminiszter adott a magyar és osztrák delegátusok tiszteletére. Az ebédnél ott volt *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter és *Benyovszky* Sándor gróf függetlenségi delegátus is, míg a többi 48 asok — köztük *Barabás Béla* is — nem jelentek meg a lakomán. *Wekerle* Sándor miniszterelnök nem mehetett ma vissza Bécsbe és kiementette magát.

— **Rendkívüli közgyűlés a városházán.** Aradváros törvényhatósága e havi közgyűlésén tudvalevőleg kimondta, hogy a vízvezeték műveket a jövedelmesség alapján megváltja és a részvénytársaságnak a szerződésben kikötött egy évi határidőre felmond. A vízművek és a részvénytársaság könyveinek megvizsgálására a törvényhatóság *Révész Adolfot*, *Ring Gézát* és *Rosenberg Miksát* dr. t küldte ki azzal, hogy a vizsgálat eredményéről július elsejéig tegyenek jelentést. A kiküldött bizottsági tagok most — tekintettel arra, hogy egészségük helyreállítása végett fűrdőre akarnak utazni — azzal a kérelemmel fordultak a városhoz, hogy a beszámolási határidőt július elsejé helyett szeptember elsejére tűzzék ki. Minthogy ehhez a törvényhatóság jóváhagyása szükséges, *Institoris* Kálmán polgármester még ma intézkedett rendkívüli közgyűlés összehívása iránt. A rendkívüli közgyűlést, amelynek ez lesz egyedül tárgya, folyó hó 22-ikén, pénteken délután tartják meg.

— **Az aradi mandátum.** Az aradi függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága csütörtökön délután öt órakor értekezletet tart az iparosház nagytermében, amelyen valószínűleg *Barabás Béla* dr. is megjelenik. A végrehajtó-bizottság az értekezleten kiküldi a jelölő-bizottságot, amely a vasárnap tartandó végrehajtó-bizottsági ülésen teszi meg előterjesztését. *Barabás* mondólevele még mindig nem érkezett meg sem a képviselőházhoz, sem az aradi párthoz.

— **Vita a feliratról.** Fővárosi tudósítónk sürgőzti: A képviselőház föllírat bizottságának mai ülésén rendkívüli heves vita folyt a föllírat egyik pontjánál. A függetlenségiok rámutattak arra, hogy ha a trónbeszédben benne volt az a kitétel, mely szerint a választási re-

form keresztyénvitele után a néphez kell apel-
lálni, akkor azt a kitétele is be kell foglalni a
főírathoz, hogy a választás után a nép akaratát
főltétlenül respektálni is kell. A bizottság el-
nöke: Seidl Kálmán azt vitatta, hogy ezt nem
kell a főírásban külön hangsúlyozni, mert ez
magától értetődik. Hasonló értelemben szólalt
föl Wekerle Sándor miniszterelnök is, mire a
bizottság eltekintett a kavarcást okozó pont
főlvételétől. A képviselőház hír szerint *cútor*
tőlön formális ülést tart, melyen beadják a
felirati javaslatot.

— A Kossuth-szeborbizottság holnap, szer-
dán délután 6 órakor a városbáza emeleti kis-
termében gyűlést tart. Az elnökség.

— Luitpold — bajor király. A *Daily Te-
legraph* bécsi tudósítója a következő érdekes
hírt jelenti lapjának: Teljesen hiteles forrásból
arról értesülök, hogy Luitpold bajor regens-
herceg legutóbbi bécsi látogatása alkalmával
azt a tervet közölte Ferenc József királlyal,
hogy a bajor alkotmányt meg akarják változ-
tatni és ennek megtörténte után a régensher-
ceget királyi méltóságra emelnék. Ennek oka
pedig az őrlt Ottó király kezelő-orvosainak
jelentése, amelyből kitűnik, hogy a király ál-
lapota napról-napra válságosabb és immár meg-
állapítható, hogy gyógyíthatatlan őrlt. Valóság-
gal úgy viselkedik, mint egy állat, nem be-
szél, csak bömböl, ordít és nem eszik mást,
mint aszalt gyümölcsöt. A bajor kormány most
elérkezettnek látja az időt arra, hogy az or-
szág reputációját és a királyi méltóságot meg-
óvja, hogy ne lehessen egy őrlt ember az
ország királya. Hogy a bajor kamara hozzájá-
rul-e a tervhez, azt még nem lehet tudni, de a
puhatolódzás már folyik.

— Nyugdíjazás. A hivatalos lap mai száma
közli, hogy Czechowski Longin, az aradi 68.
gyalogezred alezredese, a saját kérelmére meg-
ejtett főúlvizsgálat eredményéhez képest mint
rokkant a nyugállományba átvétetett. A király
ez alkalomból kitüntetésben is részesítette Cze-
chowskit: a tiszteletbeli ezredesi jellegű ado-
mányozta neki a szokásos díj elengedésével. A
nyugalomba vonult törzstiszt néhány éven át
parancsnoka volt a háziezred 4. zászlóaljának,
de állandó gyöngékedése miatt évenként több
hónapot szabadságon töltött.

— Az ezredes ur lövet. Trencsén-ből
táviratozzák: Mész plébános megkérte a
71. számú közös gyalogezred parancsno-
kát, hogy adja meg az urnapi körmenet-
hez a szokásos katonai csapatot a zene-
karral. Az ezredes hajlandó volt a kérést
teljesíteni, de egyúttal kijelentette, hogy
ha a zenekar a *Gotterhaltét* játsza és ez
ellen a közönség tüntetni mer, akkor
kétszáz katonát vezényel ki eles lötéssel.
A plébános közölte az ezredes izenetét
az alispánnal, aki megbotráncozva érte-
sítette az ezredest, hogy sem a katonai
parádé, sem a *Gotterhalte* nem kell. A
városban nagy fölháborodással tárgyalják
az ezredparancsnok kihívó viselkedését.

— Neyhausa gróf perujtást követel. Besz-
tercebányáról táviratozzák: Neyhausa Ottó gróf,
a Beziczky Mártonné megmérgezésével vádolt,
de az esküdtbíróság által fölmentett német ka-
tonatiszt nejével ma Berlinből ideérkezett. A
gróf, aki szabaddábra helyzetése után nyom-
ban Berlinben utazott, most egy könyven dol-
gozik, melyre Berlinben már kiadót is talált és
amelyben megírja az ismeretes bűnpört. Ney-
hausa a könyvben perujtást követel és az iga-
zi tettes kinyomozását sürgeti.

— Eljegyzések. O-tordai Mikola Zoltán pécs-
kal m. kir. postamester, ó-tordai Mikola Károly
hevesi postamester és neje brezovici és egri
Horváth Anna fia eljegyezte bácskai Zdravál

Irmuska kisasszonyt, özv. bácskai Zdravál Fe-
rencné szül. magosfalvi Buja Vilma szeretetre-
mértő, bájos leányát Pécskán.

Argyelán Aurél községi írnok eljegyezte
Tekulics Ferdinánd bájos leányát Etelkát Mi-
kalakán.

— A képviselők „polgári állásai” A „kép-
viselőház a jelenben és a múltban” címmel
Lugossy Endre képviselőházi számellenőr és
Paraszthy Pál képviselőházi számtiszt egy koro-
nás könyvet adtak ki, amely annyiban tér el a
már régebben megjelent Kiszely-féle samatiz-
mustól, hogy a képviselők lakjegyzékét is tar-
talmazza és megemlíti a képviselők polgári ál-
lását vagy foglalkozását. Ez utóbbi érdekes
számokat nyújt: Van a képviselők közt 14
miniszter és államtitkár, 121 ügyvéd, 2 ügy-
védjelölt, 36 volt állami, megyei, vagy városi
tisztviseelő, 4 volt főispán, 50 nagybirtokos, 67
középbirtokos (ideszámitja magát a parasztpárti
szociálista Achim Andras is), 8 kisbirtokos és
1 földműves, 5 kereskedő, 2 gyáros és 7 bank-
igazgató, 16 római katolikus, 2 görög katolikus
pap, 2 görög keleti, 8 ág. evangélikus és 7 ev.
református lelkész, 10 író, 14 hírlapíró és 1 lap-
kiadó, 16 fő- és középszkolai tanár, 6 orvos
mellett 2 gyógyszerész, 2 magántisztviselő, 1
festő, 4 mérnök, 1 volt katoná, 1 bérlő, egy
volt közjegyző, 1 eszilagász és 1 magánzó.

— Halálozás. Sulyos csapás érte Magyar
Ágoston galsai gör. kat. lelkészt: neje, szül.
Szabó Szilvia ma reggel 20 éves korában meg-
halt. Lesújtott férje és családja gyászolja a
fiatal asszonyt, aki nyolc napos árvát hagyott
itt. Temetése f. hó 21 én lesz.

— Batthyány Lajos emléke. Szombatfalvy
Albert nyug. rendőrtanácsos az Újépület lebom-
tása alkalmával megvette azokat a piros már-
ványtáblákat, amelyeken a vértanu utolsó ut-
jára ment. A tanácsos a lapokat lefektetetté há-
za előtt és udvarán, házára pedig sötét szürke
márványból emléktáblát helyeztetett el ezzel a
szöveggel:

„Egy kálvária, hol most állasz, stáció,
Minden egyes kölap, melyre a szem
lelekit
Egykor vértanu utját téve e márvá-
nyon ment,
Halni a szent ügyért gróf Batthyány
Lajos.”

A haz fia napon szamos író és művész
vett részt.

— Szerelmi dráma. Gyöngyös-ről táviratoz-
zák: Kaha István huszárorrmester és István-
nét revelverrel agyonlőtte, majd önmagát lötte
főbe. Kaha régóta üldözte szerelmével a fiatal
asszonyt, aki nem akarta meghallgatni a nős
Don Juant. Előölti bánatában követte el az
örmmester végzetes tettét, amelynek mindketten
áldozatául estek.

— A kaució. A katonáknál újra nehezítik
azoknak a szegény, szerelmes hadnagy-sziveknek
sorsát, melyek az egy csillagos egyenruha alatt
sem dobognak kevesebb hévvel, mint a százados és
ezredes ur szíve. A kauciót újra szigorúan meg-
követelik s ezután csupán az a tisztecske léphet
majd frigyre szíve választottjával, ki egy meghata-
rozott öss eget tud kimutatni. A kijátszásnak, az
élelmességeknek ezután vajmi kevés helye jut majd
a tiszt óvadék kimutatásánál, mindennek útját állja
a ideg. kérielhetetlen reglement. A kauciót ma te-
hát még szigorubban megkövetelik, mint egykori-
ban; a fiatal tisztek házasságát még jobban megne-
hezítik talán olyan okok által vezetettve, melyek el-
len fontos szociológiai érvek szólnak. A katoná
csak akkor alapíthat családi tűzhelyet, ha már meg-
gazdagodik és megöregszik. Valóban joggal kérdez-
hetik a szerelmes szívű fiatal tisztek, a szociológus
sok is, nekik van-e több joguk megházasodni, vagy
öreg főebbalóiknak...

— Uj építész. Seidner Dezső, Seidner Ber-
nát herzoval nagykereskedő fia a budapesti mű-
egyetemen műépítész oklevelet nyert.

— Herman Ottó és az állatvédők. Herman
Ottó, a jeles tudós, a következő sorokat teszi
közzé:

Az Országos Állatvédő Egyesület a végből,
hogy hazánkban a madárvédelmet előmozdítsa,
kiküldte Kukuljevic József állatorvos urat
Aradra, hogy ott egy megfelelő előadással in-
dítsa meg a mozgalmat, ami sikerült is. Ezt az
előadást az O. A. E. külön is kiadta és e ki-
adás 11-ik oldalán a következőket olvasom:
„Herman Ottó volt az, a ki a múlt század het-
venes éveiben a haza elsőkelő embereivel kar-
öltve, a magyarok által imádásig szeretett és
tisztelt néhai Erzsébet királyi nagyszasszonyunk
védősége alatt megalapította az első állatvédő
egyesületet országunkban”. — Ez nem áll, mert
én a hetvenes években nem foglalkoztam állat-
védelemmel és a régi egyesülettel már azért
sem, mert ez eredet szerint német volt. Én a
magyar állatvédő egyesületet igyekeztem életre
kelteni, melynek nagypolgári Királyi Pál volt
első elnöke, védője pedig József királyi herceg.
A német egyesület felszámolás nélkül elenyé-
szett. A „nem áll” szót tudatosan használok,
mert az állatorvos ur ezeket éppen tőlem tudta
meg, az egykori egyesület iratait is megsze-
rezte; és tudja azt is, hogy nem tőröm maga-
mon a pávatollat és leghatározottabban elítélem
a szertelen földicsérést, amely az állatorvos ur
iratait jellemzi. Budapesten, 1906. június 18-án,
Herman Ottó.

— Buffalo Bill Aradon. Buffalo Bill óriási
méretű cirkusza, amely most Budapesten van,
július hó 10 ikén és 11 ikén Aradon tart elő-
adásokat. A cirkusz-vállalat már meg is kez-
dette a hirdetési-palánkok föllállítását a város
négy legforgalmasabb helyén. A tanács a Vá-
sártéren jelölt ki helyett Buffalóéknak, kiknek
40.000 négyszög méter területre van szükségük.

— Ujabb földrengés San Franciskóban. San-
Francisko alatt még mindig mozog a föld. A
város rombadóltát előidéző rettenetes földrengés
óta többször megismétlődtek a rengések, így
legutóbb — mint egy New-Yorkból érkezett
távirat jelenti — szombaton rendült meg a föld
San-Francisko alatt. A meglehetősen erős ren-
gés éjszaka történt és általános rémületet kel-
tett. A rengés nem volt hosszabb tartamu és
ujabb kárt nem is okozott, de sok nagy házro-
mot megingatott és ezek közül több irtozatos
vacsoragéssal összedőlt. A még mindig sátrakban
lakó lakosságot az az ujabb földrengés teljesen
kétségbeesjt. A Caroline gőzös az nap délután
hozott vissza San-Franciskoba 800 menekültet,
akik a szerencsétlenség óta Adams-Pointban
tartózkodtak. Az érkezőket, amikor a gőzös
Oaklandba érkezett, az ott várakozók lelkes
örömrivalgással fogadták.

— Szerencsétlenség fürdés közben. Halálos
kimeneteli baleset történt vasárnap Mária-
Radnán. Torma Lajos nagyszalontai illetőségű
fiatal subanc, a Mária-Radnán működő Wallner
Ede-féle cirkusz egyik tagja fürdeni ment a
Marosra. Fürdés közben az uszni nem tudó fia
a víz alá merült s többé nem került felszínre.
A hatóság értesítette a marosmenti községeket,
hogy ha a véletlen partra vetné a holttestet,
értesítsék a radnai előjáróságot.

— Jótékonyág. A néhai Pichler Hermann ra-
vatalára szánt koszu megváltása fejében Roth
Zsigmond és neje 10 koronát, Binét Ignác és neje
10 koronát, Wessel Miksa, id. Kell Lajos, Benja-
min Odön és Wessel Miksa 12 koronát adakoztak
az Aradi Kereskedők Köre Erzsébet-segítő alapja
javára. A kegyeletes adakozóknak ezután is hálás
köszönetet mond: Tedeschi Viktor elnök, Glück
Dezső alaptőke gondnok.

— Hasba szurta magát. Berzovai tudósítónk
írja: Tyerba József berzovai földműves tegnap
dél előtt öngyilkossági szándékból lakásán kést
döfött a gyomrába. Az életunt ember végzetes
tettét felesége vette észre, kinek volt annyi lé-

lekjelenléte, hogy férje testéből kihuzta a kést. Az eszméletét vesztett Tyerhét Magyar Sámuel körorvos vette ápolás alá. Életbenmaradásához kevés a remény. A hatóság megindította a vizsgálatot, az öngyilkossági kísérlet oka azonban eddig még ismeretlen.

— Ujj! Ujj! Szenzáció! A világ és a jelenkor legjobb „üzlet illesztő szere” csakis egyedül *Weinberger* Ferenc jóhírű és népszerű ékszerészünknél kapható. Az üzletét nem koptatja, minden nedves-ség nélkül, kezelése mesésen egyszerű. Lehet az ezüst tárgya bármilyen fekete, elegendő egyszerűen rálehelni, s a szerrrel átdörzsölni, hogy pár pillanat alatt egészen ujja varázsoltassék. Az eredmény bámulatos. Egy doboz ára 1 korona. — Tessék megpróbálni! 1581

— Bolhák, svábok, poloskák legbiztosabb pisztó szere Vojtek és Weisznel Aradon. 112

Egy aradi ékszerész bűnpörei.

(Deutsch Izidor fenyegése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 19.

Lapunk vasárnapi számában megjelent *Elítelt aradi ékszerész* című cikkünknek egyik helybeli lapban ma a következő nyilatkozat jelent meg:

Az Aradi Közlöny vasárnapi számában „Elítelt aradi ékszerész” címen megjelent közlemény teljesen valótlan és annak írója ellen ezen tendenciózus hazug cikk miatt a bűnvádi feljelentést megtettem. *Deutsch Izidor.*

Ez a távirati stílusban megfogalmazott nyilatkozat nekünk és ellenünk szól. *Deutsch Izidor* ur, akinek Aradon a Waltzer János utcában ékszerész üzlete van, bűnvádi feljelentést tett vasárnapi cikkünk írója ellen, mert a „közlemény teljesen valótlan és tendenciózusan hazug.” A nyilatkozat rövid, de érthető: Nem igaz az, hogy *Deutsch Izidor* urat elítélték. Nem igaz, hogy egy nagyobb értékű ékszer helyett kisebb értékű ékszert adott. Alávaló hazugság az is, hogy az ékszerrel gyanította volna, hogy az tilos uton jutott *Regucca Etel* cselédleány, a másik vádlott birtokába. Tendenciózusan hazug minden szó, amit róla megirtunk, miért is megtette a bűnvádi feljelentést.

La vérité est en marche. Az igazság utban van. *Deutsch Izidor* ur kimondta a keményen hangzó Jaccuse-t. Mi pedig fájó szívvel állunk majd a bíróság elé. Furdalja a lelkiismeretünket, hogy ez egyszer nem járhatunk póru, mint ahogy azt *Deutsch Izidor* ur szeretné. Még az sem áll módunkban, hogy az ebben az ügyben elhangzott első és felebbezési bírósági ítéleteket megsemmisíthessük. Ezt tudvalevőleg tiltja a törvény. *Deutsch Izidor* ur kedvéért pedig nem vagyunk kaphatók törvénytelen ségre, bármennyire megérdemelné is ezt lakonikus és klasszikusan hangzó nyilatkozata után.

Egyelőre nyugodtan várjuk az idéző végzést. De addig is *Deutsch Izidor* ur szórakoztatására közreadjuk a két bíróságnak *Deutsch* urra vonatkozó részét, az indokokkal egyetemben. Az aradi büntető járásbíró a múlt évben B. II. 649. szám alatt a következő ítéletet hozta:

... *Deutsch Izidor* 31 éves, izr., nős, családos, ékszerész, vagyontalan, irástudó, aradi lakos vádlottat vétkesnek mondja ki a kbtkv. 129. § ába ütköző tulajdon elleni kihágás miatt, amit azáltal követett el, hogy *Regucca Etel* től a 30 korona értékű arany karláncot, melyről gyaníthatta, hogy jogtalan elsajátítás útján jutott birtokába, egy 16 korona értékű egy pár fülbevalóért becserélte s ezért *Deutsch Izidor* a kbtkv. 21. §-ának alkalmazása mellett, az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt s végrehajtás terhe mellett fizetendő és egy napi elzárással helyettesítendő 10 korona pénzbüntetésre mint fő- és további 12 órai elzárásra át-

váltóztatandó 5 korona pénzbüntetésre mint mellékbüntetésre ítéli.

És ime egy kis kizsoló az indokokból. Habár fölünk, hogy *Deutsch* urnak elmegy tőle a nyilatkozó kedve:

Igazoltnak vette a bíró *Deutsch Izidor* ellenében a tulajdon elleni kihágást, mert a 30 korona értékű arany nyakláncnak egy 16 korona értékű arany fülbevalóval történt becserélésén kívüli oly körülmények között szerzette meg a bűnbeli karcsattot, hogy azokból, mint jártas, illetve tapasztalt ékszerész okvetlenül gyaníthatta, hogy az tilos uton jutott R. E. birtokába.

Bizony kellemetlen kis ügy. Alkalmas arra, hogy *Deutsch Izidor* ur bűnvádi feljelentést szerkesszen meg. Megfelelőbbzte a járásbíró ítéletét. És igaza is volt. Elvégre egy bíró tévedhet. Három bíró ítélete már sokkal biztosabb. Napvilágra tehát a felebbviteli bíróság ítéletével, amelyet most hirdettek ki:

1506. B. sz. 1906. évi január hó 29. én tartott nyilvános felebbviteli tárgyaláson... a felebbviteli bíróság az elsőfoku bíróság fenti ítéletét a Bp. 554. § 2 lk bekezdése alapján felebbezési részében helybenhagyja... Az ítélet helybenhagyandó volt, mert ő mint szakértő a nyaklánc aranyminőségét, annak értékét bizonyosan felismerte...

Hogy ez is kellemetlen, sajnos, nagyon kellemetlen, az bizonyos. Nincs is más szavunk hozzá, mint az, hogy várjuk a sajtópórt. És midőn ezt tesszük, egyben gratulálunk *Deutsch Izidor* urnak, hogy mindkét bíróság oly kitűnő bizonyítványt állított ki neki. Elismerte róla, hogy a nyaklánc aranyminőségét első pillanatra felismerte. Hiába, nagy szakértő *Deutsch Izidor* ur...

De ha már *Deutsch* urral foglalkozunk, itt van egy másik esete is:

Ennek az évnek elején *Hajós Andor* hivatalnok azzal a kérelemmel fordult *Deutsch Izidor* hoz, hogy adjon neki kétszáz korona kölcsönt. *Deutsch* kijelentette, hogy pénzt nem, de ékszer szívesen ad. Át is adott *Hajós* nak egy karperecet és egy arany óraláncot, amelyért *Hajós* a zálogházban 180 koronát kapott. Az ékszerek ára fejében *Deutsch* egy 369 koronáról szóló váltót íratott alá *Hajóssal*, azonkívül egy bizományi levelet is aláíratott vele, amelyben *Hajós* elismerte, hogy mindaddig, amíg az ékszerek árát ki nem fizeti, ezeket csak bizományban bírja. *Deutsch* az ékszerekért kapott pénzből 4 korona kamatot is kért *Hajóstól*, amit ez át is adott. Az ügylet első része tehát perfektuálva volt.

Következett a második. Pár nap múlva, *Deutsch Izidor* levelet írt *Hajósnak*, amelyben felszólította, hogy azonnal számoljon el, mert ellenkező esetben feljelentést tesz csalásért és sikkasztásért. *Hajós* erre azzal válaszolt, hogy *Deutsch Izidor* jelentette fel az ügyészségnél az ügyletért. A kir. ügyészség, tekintettel arra, hogy *Deutsch* a váltót még nem mutatta be és így nem tudható, hogy mennyit követel az ékszerekért, az uzsora vádját nem vállalta el, ellenben zsarolás büntette miatt vádiratot adott *Deutsch* ellen. Időközben *Deutsch* is beváltotta fenyegetését és feljelentette *Hajóst* csalásért és sikkasztásért.

Ma került volna *Boróky Mátyás* dr. albíró előtt tárgyalás alá ez az újabb *Deutsch*-ügy, de a bíró a vádlott kérelmére elrendelte a két ügy egyesítését és e végből elhalasztotta a tárgyalást.

Reméljük, hogy ezért a közleményért csak az ítélet után indít ellenünk sajtópórt — *Deutsch Izidor* ur.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Esküdtszéki tárgyalás. Egyik kurticai gazdaságban a múlt év május 12-ikén *Klemm*

József földműves megtámadta *Hamucca Mária* tizenéves leányt és a földre tepervén, elrabolta négy korona készpénzt. Az esküdtbírósa ma ítélkezett ezért *Klemm* fölött. Miután a vádlott maga is beismerte tettét, az esküdtek bűnösnek mondták ki rablás büntetésében és a törvényszék hat havi börtönrre ítélte a vádlottat. A védő semmisségi panaszt jelentett be.

§ Mikor a vasöntő haragszik. Ennek az évnek január 16-án *Murg Gábor*, az aradi vasipari szövetkezet vasöntőjének munkása, a fölötti elkeseredésében, hogy az üzletvezető nem utalta ki fizetését, nagy patáliát csapott a műhelyben. Beverte a műhely összes ablakait és keszen levő vasrukat összetörte. *Murg* a rombolás után megszökött Aradról, de a napokban ismét visszajött, mire a rendőrség átkísérte az aradi járásbíróshoz. A mai tárgyaláson *Páry Albert* dr. albíró a vádlottat idegen fogók szándékos megrongálása miatt hat nap fogságra mint fő, és öt napi fogsággal helyettesíthető száz korona mellékbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

NAPIREND.

Június 20. Szerda. Róm. kath. naptár: Szilvér vértanú. — Protestáns naptár: Szilvér — Görög-keleti naptár (június 7.): Teodót vértanú. — A nap két 4 óra 3 perckor, nyugszik 8 óra — perckor.

Időjárás. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, zivatarok.

Június 20. Az aradi ipartestület előjáróságának havi ülése délután 5 órakor. — Az aradi felsőbb leányiskola végzett növendékeinek nyári búcsú-ünnepélye (Városliget.)

Június 23. Az aradi Tulipánkert szövettség ülése délután 3 órakor (Városház.) — A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylet aradi fiokjának társasvacsorája este 8 órakor (János vitéz-vendéglő.)

Június 24. A csanádmezei gazdasági-egyesület nagygyűlése délelőtt 10 órakor Nagylakon (Városház.) — Az alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság közgyűlése délelőtt 9 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak.) — Az országos szőlőültetvénytelep részvénytársaság főszámolás alatt közgyűlése délelőtt 11 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak.) — Az aradi jótékony célú bűrszolgáltatás országos népnépele (Városliget.)

Június 25. Aradvármegye törvényhatósági-bizottságának rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Június 26. Az aradi korecsolyázó-egylet rendkívüli közgyűlése este 6 órakor (Városház.)

Június 28. Az aradi turista-egyesület kirándulása az Aldunára.

Június 29. Tenyészállattajlítás Erdőhegyen. — Lóverseny Kisjenőn.

ÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1906. évi május 16-tól 31-ig. Személyszállítás 1906. május 16-tól 31-ig 27034 személy, bevétel 5238 korona 20 fillér, 1905. május 16-tól 31-ig 24722 személy, bevétel 4820 korona 10 fillér, 1906. január 1-től május 31-ig 195386 személy, bevétel 40373 korona 40 fillér, 1905. január 1-től május 31-ig 187028 személy, bevétel 38699 korona 70 fillér. Teherszállítás 1906. május 16-tól 31-ig 3032300 kilogram, bevétel 2810 korona 25 fillér, 1905. május 16-tól 31-ig 1819860 kilogram, bevétel 2159 korona 88 fillér, 1906. január 1-től május 31-ig 29450840 kilogram, bevétel 29889 korona 46 fillér, 1905. január 1-től május 31-ig 19899640 kilogram, bevétel 22883 korona 50 fillér.

— Bécsi vágómarhavásár. Bécs, június 18. A mai vásárra felhajtottak 3231 magyarországi, 680 galíciai és 786 németországi, összesen 4697 darab marhat, melyek között 3401 ökör, 617 bika, 480 tehén, 159 bivaly volt. A vásáron kívül felhajtottak 763 darabot. A vásár lanyhán nyílt meg, mert a vevők tartózkodóan viselkedtek. Első minőségű hizott ökrök és bikák is nehezen s 1 koronával, egyes esetekben 2 koronával olcsóbban keltek el. Jegyeztek: Magyar hizott ökör 72—78 K., kivételesen 80—82 K., másodrendű 64—71 K., harmadrendű 58—63 K., galíciai hizott 80—89 K., másodrendű 68—79 K., német legjobb minőségű — K., hizott ökrök 80—88 K., másodrendű 72—79 K., harmadrendű 66—71 K., parasztiökrök 56—66 K., bikák 58—80 K., kivételesen 81—88 K., tehének 56—72. Bivalyok 48—60 K. Minden elősúlyban métermázsanként fogyasztási adó nélkül.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 19.

Amerika ¼ olcsóbb. Kínálat és vételkedv korlátolt. Elkelt 15,000 métermázsza buza 10 fillérrel olcsóbb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.83—7.84
Rózs októberre	6.59—6.60
Zab októberre	6.71—6.72
Tengeri júliusra	6.39—6.40
Új tengeri 1907-re	5.64—5.65
Áprilisi buza 1907-re	8.11—8.12

Készlet és árak.

Buza októberre	7.84—7.85
Rózs októberre	6.59—6.60
Zab októberre	6.69—6.70
Tengeri júliusra	6.39—6.40
Új tengeri 1907-re	5.65—5.66
Áprilisi buza 1907-re	8.12—8.13

Iránzat csöndes.

Zárul 5 órakor.

Oszták hitelrészvény	669.—
Magyar hitelrészvény	811.50
Leszámitolóbank részvény	511.—
Rima-Murányi vasmű részvény	575.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	677.75
Közuti vasut	584.25
Városl. villamos vasut részvény	321.—
Erzsébet szanatórium sorsjegye pénzben	9.—
Erzsébet szanatórium sorsjegye árában	9.75

Új-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Új-Arad, június 19.

Az időjárás k. z. d. ismét javulni, amennyiben pár napja kedvező, száraz, meleg időnk van. Az aratások 8—10 nap múlva már megkezdődhetnek, hacsak valami különös akadályok ez elé nem gördülnek, mert az előfordulhat kisebb csapadékok mit sem ártanak.

A gabonaüzlet szilárd ugyan, de ez inkább csak névleges, mert forgalom semmi sincs, s aratás utánig javulásra gondolni sem lehet.

Elkelt a mai hetiplacon:

400—460 mm. buza 15.00—15.10.

140—160 mm. tengeri 13.20—13.40

Névl. jegyzés rózs 10.80—11.00.

" " árpa 12.80—13.00

" " zab 14.20—14.40.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 116—118 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 123—125 fillérig; fiatal közép páronként 231—320 kilogramm-ig terjedő súlyban 125—127 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm-ig terjedő súlyban 126—130 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 124—125 fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm-ig terjedő súlyban 124—126 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm-ig terjedő súlyban 124—126 fillérig.

Sertéselészék: Június 16. napján volt készlet 60,703 darab, június 17. napján főlhajtatott 1218 darab, június 17. napján elszállított 263 darab, június 18. napján maradt készlet 61,658 darab.

A hizott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

CSARNOK.

Leila sorsa.

Írta: Nyáry Albert báró.

(Vége.)

A betyár átölelte a leány karcsu derekát s Leila fáradtan hajtotta halavány arcát szeretője széles vállára, úgy halgatta az édes utógó szavakat.

— Nem öllek meg, elmegyünk megkeresni újra boldogságunkat. Elmegyünk messze idegenbe, ahol nem emlékeztet minden bokor a szerencsétlenségre s nem locsog sötét meséket a patak. Meguntam én is ezt az életet. Amikor rettegtem kell nem a magam, hanem a te életedért. Békén fogunk élni ezután új életet — nos most sem mosolyogsz szép virágzáram?

A leány odasimult kedveséhez s bágyadtan kínálta mosolygó száját csókra.

— Milyen szép lett volna! Oh, ha én mindezt megérhetném. De ugye, ugye megbocsátasz, mielőtt a másvilágra mennék. Hidd el, nem volt más vétkem, minthogy gyenge voltam. Mondd, hogy szivedből megbocsátasz, hogy nem átkozod meg haló porom. Szememre sötétség borul, adj egy csókot, egy utolsót, hogy boldogan halhassak meg.

— Leila! Leila! — kiáltá a betyár kétségbeesve — miért beszélsz unatlan a halálról?

A szép török leány felelet helyett kinyújtotta összeszorított kezét, s egy kis üveg hullott abból a zöld gyepre. Rózsa Bandi felordított. O adta a kezébe a mérget maga, hogyha nem volna mód az üldözők elől a megszabadulásra, inkább haljon meg, minthogy azok kezébe kerüljön.

— Féltem a haragodtól... meg a szégyen... — suttogta Leila, s ajakára szomorú mosoly ült, mikor utolszor emelkedett pihető keble.

A nap magasán állott még, mikor tájékozón egy lengő haju, porlepett férfi vágatott be a szécsényi kapun. Az őrtálló török katonának még ideje sem volt lövésre fogni fegyverét, mikorra a lovas már el is tűnt egy szűk sikátorban. Szikrát vert a tó lába az éles köveken s reszketett a térde, mikor egy erős rántásra megállott nemzeti Hanulik Sámuel uram kapuja előtt. Nem kellett még akkor tábla a kapufejtára, anélkül is tudta mindenki, hogy odabent a bíró osztja az igazságot.

— Megöltem egy embert nemzeti uram — toppant be Rózsa Bandi a belső szobába.

— Megesik az mással is — felelt rá rosszkedvűen az öreg ur, feltekintve egy csomó írásból — ezért nem kellene az embert zavarni, mikor éppen névnapi rigmust ír. Hát nem elfelejtettem a kiapantát? Hát aztán kit öltél meg szép öcsém? Azt is megmonthatnád talán, hogy ki fia vagy.

— Veressen vasat rám bíró uram. Agyonlőttem a cimborámat. Rózsa Bandi az én nevem.

Az öreg bíró letette maga mellé a szépen kihegyezett ludtollat. Majd eszébe jut talán később az az átkozott rim.

— Igaz-e, hogy Gyürky Bálint a becsületes neved öcsém?

— Igaz. Tablabíró volt az apám s futóbettyár lett a fiából. Így forog a sors kereke.

— Hagyd ott azt az életet ítam. Eltagadjuk, hogy ki vagy, békességben, becsületben élhetsz tovább.

— Nem lehetne az bíró uram. A vadat nem hajszolják úgy az erdőben, mint ahogy kerésnek engem. Nagy ur a basa is, meg a gvardián is. Azoknak a kezét ugyan ki nem kerülhetném.

— Hát hogy mersz akkor idejönni, szerencsétlen? Én nem hallottam semmit, én nem tudok semmit. Ha megölted a cimborádat, bizonyosan megérdemelte, nem kár érte. Menj vissza bujdosni az erdőbe megint. Csak vigyázz, hogy utánad ne ereszszen egy golyót az őrség.

— Nem azért jöttem, hogy visszaszökjem újra. Nem félek én már sem a basa, sem a páter gvardián haragjától. Egy óra múlva halott lesz már Gyürky Bálint. Érzem, hogy nehezedik lassankint minden tagom a halálos méregtől. De ha jó szívvel van hozzám a bíró ur, alássan kérném valamire. Ott a sárgi erdőben halva fekszik egy szép leány. Talán halott is a nemzeti ur a nevét: Leilának hívták. A nagyságos basa a Boszporus partján neveltette magának. Ne adja ki szegény halottának a testét a volt gazdájának. Küldjön egy kocsit oda, egy emberem megmutatja a helyet, ahol ezer virág között elhervadt az enyém, a legszebb. Temettesen egy sírba vele. S ne tudja meg senki, hogy Rózsa Bandi, meg a szeretője pihennek ott egy hant alatt.

IDEGENEK ARADON.

— Június 19. —

Központi szálloda. Kuris István főpincér Budapest. — Wöber Lajos dr. ügyvéd Szeged. — Bach Jenő magánzó Szeged. — Paco'd Ottokár dr. ezredorvos Fehértemplom. — Philip Gyula intéző Nagypét. — Kintler Vilmos magánzó Szolnok. — Blom Farkas utazó Bécs. — Preisz János magánzó Bécs. — Dankó Antal bányatiszt Nagymányok. — Kohn Agoston utazó Bécs. — Grünzweig Manó utazó Budapest. — Jahl I. eltabornagy Budapest. — Glück Adolf utazó Győr. — Gaiduschka Nándor utazó Budapest. — Csiky Tivadar főszolgabíró Nagyhalmagy. — Fahn Sándor utazó Berlin. — Aising Albert utazó Bécs. — Erős Ede tisztviselő Nagyszalonta. — Vass Endre tisztviselő Nagyszalonta. — Surda Is. van magánzó és neje Budapest. — Klein Manó fatereskedő Szeged. — Halász Ferenc fatereskedő Budapest. — Schwarz Ernő őrnagy Nagyvárád.

Nádor szálloda. Siklóvan Arkadia bíró neje Sajtény. — Szabó István nyomdász Nagyvárád. — Balog Sándor vállalkozó Csermő. — Weisz János kereskedő Torda. — Menczer Bernát utazó Budapest. — Sábel Kálmán kir. táblanök Nagyvárád. — Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyész Nagyvárád. — Galbasy József kir. tábla elnök Nagyvárád. — Hollaki Imre földbirtokos Acuva. — Selmácz Albert jegyző Forraynagyratos. — Petrovics Péter lelkész Kakaró.

Nyári színház.

Szerdán, 1906. évi június hó 20 án

D.-LIGETI JULISKA és DEZSŐ JÓZSEF mint vendég:

A pletyka.

Vigjáték versben 2 felvonásban. Írta: Dálnoki-Nagy Lajos.

SZEMÉLYEK:

A marquis	Keszler Ede.	Korcsmáros	Szathmári A.
A marquisné	Novák Irén.	Molnár	Várnai Jenő.
Emma	Körössi Juci.	Törvéynybíró	Borbély S.
Fidel	Delli Lajos.	Esküdt	Ladislai J.
Marion, bíró	Dezső József.	Pierre, inas	Faludi K.
Anette, neje	Ligeti Julis.	Madlén	Zsigmond A.

Ezt megelőzi:

Egy szál mirtusz.

Színmű 1 felvonásban. Írta: Dezső József.

SZEMÉLYEK:

A mama	Bácsné.	Stanci néni	Benkőné P.
Erna, leánya	Körössi Juci.	Bella néni	Bánáthné.
Miklós	Dezső József.	Varróleány	Ligeti Julia.

Kezdete este 8 órakor.

Mikádó-kertben
ma és a következő napokon
Magyarország első

hölgyzenekara
Földesi Szeréna hegedűművészno vezetésével
hangversenyt tart.

Rossz idő esetén a kávéházban.

Kitűnő konyha és borok. — Részvény márciusi kivételi sör és mindennemű kávéházi italok. A t. kö.önég szíves pártfogását tisztelettel kéri

Szűsz Mór.

Férfiöltöny szöveteket leszállított árban árusítunk.

35% megtakarítás!

1536

Szövet maradványok csak rövid ideig kaphatók!

Telefon szám 475.

Leichner és Fleischer

kizárólagos posztó gyári raktárában

ARAD, Szabadság-tér 17.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter nr által jóváhagyott

Aradvármegye nagy fal Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léccel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, ugy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

A Franklin-Társulat kiadása.

A Magyar Remekírók

a magyar irodalom főművei

kilenczedik sorozata most jelent meg a következő kötetekkel:

Deák Ferencz munkáiból I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Wlassics Gyula*.
Magyar népdalok. Sajtó alá rendezte bevezetéssel ellátta *Endrődi Sándor*.
Mikes Kelemen törökországi levelei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Erődi Béla*.
Petőfi Sándor munkái. I. és II. kötet. Kisebb költemények. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferencz*.

A már előbb megjelent nyolcz sorozatban a következő művek jelentek meg:

Arany János munkái. I. II. III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Riedl Frigyes*.
Arany László munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Kozma Andor*.
Bajza József munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferencz*.
Balassa Bálint báró és Zrínyi Miklós gróf. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Széchy Károly*.
Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Vadnai Károly*.
Csokonai V. Mihály munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Bánóczy József*.
Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Zoltány Irén*.
Eötvös József báró munkáiból. I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Voinovich Géza*.
Garay János munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Ferenczi Zoltán*.
Gyöngyösi István munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferencz*.
Gvadányi József és Fazekas Mihály. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Négyesy László*.

Katona József és Teleki László gróf. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Rikosi Jenő*.
Kazinczy Ferencz műveiből. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Vácz János*.
Kemény Zsigmond báró munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Gyulay Pál*.
Kisfaludy Károly munkái. I. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Heinrich Gusztáv*.
Kisfaludy Sándor munkái. I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Heinrich Gusztáv*.
Kölcsey Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Angyal Dávid*.
Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Kossuth Ferencz*.
Kurucz költészet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Erődi Pál*.
Madách Imre munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Alexander Bernát*.
Pázmány Péter munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Frankó Vilmos*.
Radványi Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Koroda Pál*.
Gróf Széchenyi István munkáiból. I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Berzeviczy Albert*.
Szigligeti Ede színművei. I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Bayer József*.
Tompai Mihály munkái. I. II. III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Lévay József*.
Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Endrődy Sándor*.
Vörösmarty Mihály munkái. I. II. III. IV. V. és VI. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Gyulay Pál*.

A Magyar Remekírók gyűjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona. Az ennek kiegészítőjeként megjelent Shakspeare összes művei hat kötetbe kötve ára 80 korona, melyet a Magyar Remekírók vásárlói 20 koronára kedvezményes áron kapnak. — Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

Vidéki fogyasztási szövetke- zet részére üzletvezető kerestetik

fizetés és üzleti nyereség ré-
szesedése mellett.

Czím megtudható a kiadóhi-
vatalban. 1568

Tavaszi és nyári idény 1906. évre
VALÓDI

BRÜNNI SZÖVETEK

Egy szelvény ára 3.10 mtr. hosszú tel-
jes férfiöltönyre elegendő (kabát, nad-
rág és mellény) csak

K 7.—, 8.—, 10.— 16 K 12.—, 14.— jobb
K 16.— 18.— újonc K 21.— legújabb
valódi gyapjából.

Egy szelvény fekete szalon öltönyre K 20.—,
valamint felfűtő szövetek, turista-loden, melyem-
kagarn stb. gyári árban az elismert szellő-
posztógyári raktár által

SIEGEL-IMHOF, BRUNN

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállí-
tásért felelősséget vállalok. A magánvevőre óriási
előnyök hárulnak, hogy szövetek fenti ország-
közvetlen gyári piacon rendelhetők. 3711

8622/1906. kh.

Hirdetmény.

Miután azt tapasztaltam, hogy
az adókedvezményben részesülő
ipari segédmunkás kerékpártulaj-
donosok a kedvezményt vissza-
élnék, sőt a városligetben sétáló
közönségnek neki hajtottak, minék
következtében a polgári lövölde
előnképe, a városliget egész te-
rületén a kerékpározást mindenki
részére betiltotta, a következőket
teszem közhirrre:

1. Az adókedvezményben ré-
szesülő ipari segédmunkás kerék-
pártulajdonosok személyesen
használhatja a lakásáról a munka-
színhelyére és onnan a lakására
való közlekedéskor, mely alkalom-
kor a legrövidebb utvonalat tartó-
zik betartani.

2. Vasár- és ünnepnap az adó-
kedvezményben részesülő kerék-
pártulajdonos a kerékpárt nem
használhatja.

3. A kerékpáradókedvezmény
csak addig bír érvénnyel, míg az
alkalmazott a kedvezmény elnye-
résekor bejelentett munkaadójával
áll alkalmazásban.

4. A kerékpárral való közleke-
dés csakis a kocsitakon enged-
tetik meg.

5. A városligetben kerékpározni
senkinek sem szabad.

Ugy ezen, valamint a kerék-
párokkal való közlekedést szabá-
lyozó 42159—1897. számú minisz-
teri rendeletben foglalt rendszabá-
lyok áthágói, a mennyiben cselek-
ményük, vagy mulasztásuk az
1890. I. t. cz. va. amely szakaszába
nem ütközik, 100 koronáig terjedő
pénzbüntetéssel, visszaesés eseté-
ben pedig 8 napig terjedhető el-
zárással 200 és koronáig terjedhető
pénzbüntetéssel büntethetők, ezen-
kívül az adómentességet élvező ke-
zedvezménytől megfosztottnak.

Arad, 1906. évi május hó 30. án.

Sarlot Domokos,

főkapitány.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD,

== SZINHÁZ ÉPÜLET. ==

Nagy alkalmi vétel:

Remek czérna batisztok 27 kraj-
czár métere.

Jól mosható divatos zephyrek
métere 16 kr.

Czérna zephyrek blousokra, meg-
lepő szep minták 45 kr.

Mosó delainek 25 kr. Óriási vá-
lasztékban.

Készpénz vásárlásnál 5% kedvez-
mény leszámittatik.

872

Telefonszám 10.

Rheuma, csúsz, köszvény

fájdalmaknál rögtön enyhülést idéz elő a

„Methylol“ balzsam. (Törvényesen védve)

Egy párszori bedörzsölés után a legmakacsabb fájdá-
lom is megszűnik. Ára egy adagnak 1 kor. 60 fil.

Kapható az egyedüli készítőnél:

20 év óta tartó tyukszememet

kiírtottam az ön által feltalált világhírű Hajós-féle

„ANAGALLIN“-NAL,

miért is hálás köszönetet mond érette, tisztelője

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Oláh Ferencz,
Arad-Ujtelep.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; csakis Hajós-féle
„Anagallin“-t tessék kérni és elfogadni.

BRILLANTINE,

haj- és bajuszapolásához elismert kitűnő szer; soha
nem avasodik 25 és 35 kros üvegekben.

Fenti szerek kaphatók: 3861

Hajós Árpád

gyógyszerháza és gyógygyógyászati laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

11473—1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministe-
rumnak rendelete értelmében ezen-
nel közhirrre tesszük, hogy a város
közönsége által a honvéd hadapród
iskolájának létesített alapítványi he-
lyek egyike a folyó tanév végén
üresedésbe jön, s az 1905—1906.
tanév kezdetén betölteni fog.

Ezen alapítványi hely elnyeré-
sére vonatkozó s a pályázati hír-
detmény értelmében kellően fel-
szerelt kérvények f. é. június hó
30-ig bezárólag Arad szab. királyi
város polgármesteréhez nyujtan-
dók be.

A pályázati feltételek a városi
katonai ügyosztályban betekinthe-
tők.
Arad 1906. évi június hó 5. én.

A városi tanács.

Vendéglő és sörcsarnok megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség b. tudomására hozni, hogy az
igazságügyi palotával szemben, az új
luth. bérházban egy a kor modern
igényeinek mindenben megfelelő

sörcsarnokot

nyitottam.

Kitűnő jó magyar konyha. Na-
ponta friss csapolású kőbányai
sör, friss villásreggeli és hideg
felvágott kapható.

Tisztán kezelt italokról, vala-
mint pontos kiszolgálásról gondos-
kodva van. — A m. t. közönség
b. pártfogását kérve, maradtam ha-
zafias tisztelettel

Zámbó Samu,

1277

vendéglős.

Csodásan és rögtön hat lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egy-
szer megnedvesítjük a lábakat, ak-
kor kétszeri alkalmazás után telje-
sen és biztosan megszűnik a cipők,
illetőleg a lábak undorító bűze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 3871

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferencz-utca.

2503—1906. sz. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsé-
géről megüresedett és évi 1900
korona fizetéssel, valamint 380
korona lakpénzzel javalmazott vá-
m-ellenőri állásá ezzennel pályázatot
hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen
állást elnyerni óhajtják s az 1883.
I. t. cz. 19. §-ában előírt képesi-
tással bírnak, miszerint pályázati
kérvényeiket hozzám legkésőbb
1906. évi június 27-ig bezárólag
benyújtsák.

Arad, 1906. évi június hó 19-én.

Institőrés Kálmán,
polgármester.

318—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város közönsége által vendégülében elszállásolandó átvonuló közös adsergebeik és honvéd tiszteknek elhelyezése illetve azoknak lak- s egyéb illetményekkel való ellátásának elvállalása iránt folyó évi június hó 25-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: az árlejtési feltételek mellett lévő árjegyzék szerint.

Bánatpénzül leteendő 200 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnak urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1906. évi június hó 11-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Telefon sz. 98.

Telefon sz. 98.

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javító-műhelye és raktára.

1906. évi Modellek

„Puch”, „Preziosa” és „Helikal Premier”

kerékpárok.

Valódi „Singer” és „Pfaff”

varrógépek

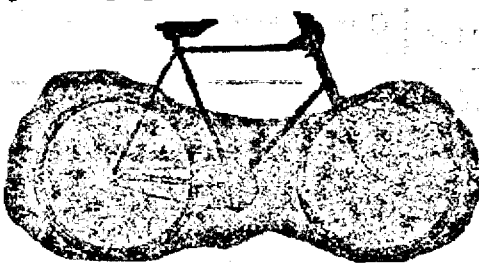
dus választékban araktáron.

Gramophonok és lemezek, „Odeon”, „Zonophon” és „Columbia” lemezek nagy választékban jutányosan kaphatók.

Hammer Vilmos

villanyműszerész, ARAD, Szabadság-tér 7.

1022

Az egyesült acetylen világítási r. t. Budapest dél-magyarországi vezérképviselői.

KRISER TESTVÉREK

Telefon 765. Temesvár, Józsefváros. Telefon 765.

Ajánljuk pormentes, egyenletes szemszagságu Carbidunkat, mely a gázt lassan fejleszti. 15° Celsiusnál és 760 mm. légnyomásonál 290—300 liter acetyengáz nyeléséért jótállunk.

Árak:

1—3 mm. kor 84	} temesvári raktárunkban.
4—7 „ „ 83	
8—15 „ „ 82	
16—85 „ „ 81	

(darabokban)

488

11866—1906.

Hirdetmény.

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 18. § a értelmében közhírré tesszük, hogy az 1906—1907. évekre való érvénnyel kivetendő III. oszt. kereseti adóra és az 1906—5. évre való érvénnyel kivetendő nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójára vonatkozó adószámítási javaslatok folyó június hó 15-én kezdődő 8 napra oly czélból tétetnek a városi adóügyi osztály 1. sz. helyiségében közszemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse s az öt vagy másikat illető adójavaslatokra nevezetelán észrevételeit a fenti határidő alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókető bizottságnál szóval is előterjeszthesse.

Arad, 1906. évi június hó 15-én.

A városi tanács.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a f. évi nyári országos vásár június hó 6-án kezdődik s öt napon át azaz 1906 évi-július hó 10-éig bezárólag tart.

Szarvasmarha Ausztriába szállítható, lo azonban nem szállítható.

A felhajtás mindennemű állatra nevezet a belforgalomban szabad.

Arad, 1906 évi június hó 12-én

A városi tanács.

MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE.

Ezer év a magyar nemzet történetéből.

..... IRTÁK:

SZALAY JÓZSEF és BARÓTI LAJOS.

4 vaskos kötet.

Szalay József alapvető munkáját, melynek e mű javított kiadása, a Magyar Tudományos Akadémia a Szilágyi féle nagy jutalommal tüntette ki.

Nagyszabású történelmi képgyűjtemény.

1093 a szöveg közzé nyomtatott képpel és 97 műmelléklettel.

Aa vászonkötésben, a magyar szent korona dombornyomású képével díszítve 60 korona.

A Matyas király korabeli Corvina kötéshez hasonló félbörkötés 70 korona.

Havi részlet 3 korona.

Előfizetési-iv!

Kelemen D. és Társa könyvkereskedése Budapest, IV. Reáltanoda-utca, ezennel megrendelem Szalay József és Baróti Lajos A Magyar Nemzet Története című művet, a mely 4 vaskos kötetben, negyedréti alakban, famentes, tehát soha meg nem sárguló papírosra nyomva és illusztrálva jelenik meg rendkívül díszes kötésben. A teljes mű ára vászonkötésben, a magyar szent korona dombornyomású képével díszítve 60 korona. A Matyas király korabeli Corvina kötéshez hasonló félbörkötés 70 korona és 3 koronás havi részletfizetésre szállíttatik. A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételére kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatolagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett postai megbízással beszédni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű teljes vételére esedékessé válik. A vételár első részlete a mű szállításkor utánveendő.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul vevem, külön kikötést nem teszek és a fentiek alapján ezenel megrendelem a fentnevezett munkát _____ koronás vételárért, a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett, fizetendő havi _____ koronás részletekben a rendelés keltétől kezdődőleg _____

könyvkereskedésénél.

Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Tessék
olvas-
hatóan
aláírni

Az ill. díjjegyzék 30. tétele értelmében bélyegmentes.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismerettség híján

háztartásra,
sevelésre,
élelvezetésre,
konyvelésre,
segédre,
lapásra,
gazdatisztára,
kulcsárura,
visezőlőre,
kártyára,

kulcsárura,
gazdatisztára,
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy
irodatisztára,
pénzügyre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

AKI

hírbeszélni kíván

hírbeszélni,
házi-
visezőlőre,
kártyára,

házmesterre,
stb.-re
van szüksége

AKI

mindentekért vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

AKI

eladni kíván

butort,
szőnyeget,
kártyára,
gyümölcsöt,
gabonát,

házmesterre,
stb.-re
van szüksége

AKI

valamely állást betölteni kíván: legelőse-
sében és szőlő, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

min hirdetés

rovattal szerezhető.

Szalonna, zsír

és minden hentesáru a legjutányo-
sabb napi áron kapható, ismét e-
adók árkedvezményben részesülnek
Garai Károly hentesáru üzletében
Aradon, Boczkó-utca 2. szám, Hal-
térrel szemben. 1631

Kiadó lakás!

Az Aradi Első Takarékpénztárnak
Deák Ferencz utca 42. számú há-
zában a II. emeleten egy három
szobából és megfelelő mellékhelyi-
ségekből álló lakás kilátással az
Andrássy-térre, azonnal kiadó. Bő-
vebbet Dr. Mittler Izidor ügyvéd-
nél. 1629

Jég

kapható havi bérletben naponta
házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Te-
lefon 199. szám. 1128

Ügyes ruhavarróné

ajánkozik házhoz, helyben és
vidékre. Lakása: Arad, Batthyányi-
utca 17. 1644

Ötvenezer darab

különféle színes férfi és
női nap és esernyő 1 frt
10 kttól kezdve eladatkak
Hegedűs Árminnál, Sza-
badság-tér 17., a 13 vér-
tanu szoborral szemben. 1356

Gráci leány

bonnénak ajánkozik, a háztartás-
hoz és fehérnemű varráshoz ért.
Czím a kiadóban. 1646

Kerestetik

egy 2-3 szobás lakás, fürdőszo-
bával, esetleg kis magános ház,
lehetőleg a főter közelében. Aján-
latokat a kiadóhivatal továbbítja.

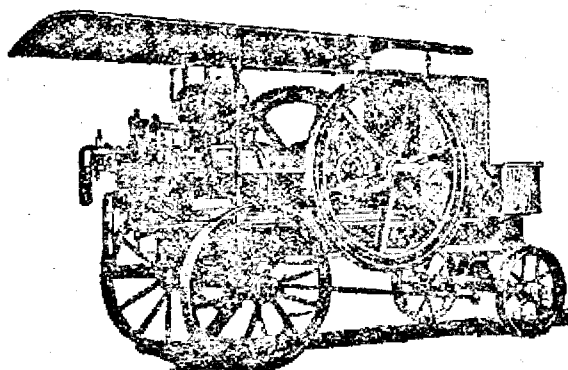
Dr. Wolfner Pál

a Socializmus története füzve 2 kor-
kötve 3 kor. **INGUSZ I.**
ÉS FIA könyvkereskedésében
Telefon 517 285

CSÉPLÉSI ÉS GAZDASÁGI CÉLOKRA

legjobban bevált

BENZIN MOTOROK.

Ipári és malom-
hajtásra

legolcsóbb üzemű

szívó-
gázmotorok.

Legelőnyösebben kaphatók

BECK és GERGELY

motor- és gépgyárban Budapest, V. Váci-ut 12. 3838

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a donanyzo
egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi franczia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. 4. közönség szíves tudomására hozni,
hogy az **Andrássy-tér 20. szám alatt létezett**

divatáruházamat

Andrássy-tér 16. sz. alá

Szabó Albert ur házába [volt Gebhart-féle házba]

helyeztem át.

Divatáruházamat teljesen új árukkal szereztem fel és azokat a
legjutányosabb áron hozom forgalomba.

Olcsó árak és nagy választék!

Nyári mosó újdonságokban v. m.: színes zephírek a legre-
mekebb mintákban. Delen, battist és mosó voilok

Angol vásznak ruhára minden színben

Újdonság: Fehér és ecru vászon blousokban.

Különlegességek: Blous és jouponokban.

SINGER SÁNDOR divatáruháza

Arad, Andrássy-tér 16.

A Nádor-szállóházzal szemben.

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű

új áruháza

a József főherceg uton megnyit.

24 évig az aréna épületben volt üzletün-
ket a folytonos házber emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

[Müller-házba]

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házber miatt
abban a kellemes helyzetben vagyunk.
hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal
olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. e. közönség szíves
pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 1489

Ügyes

1642

betűírók

a waggongyárban

felvétetnek.